

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ**

ПРОЦЕНКО ВАЛЕНТИНА МИКОЛАЇВНА

УДК 658.014:331.338.108 (043.3)

**ІНТЕНСИФІКАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ ПОВЕДІНКОЮ
ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ НЕОІНДУСТРІАЛЬНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ**

Спеціальність 08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
доктора економічних наук

Харків – 2021

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Українській інженерно-педагогічній академії Міністерства освіти і науки України.

Науковий консультант - доктор економічних наук, професор
Прохорова Вікторія Володимирівна,
Українська інженерно-педагогічна академія,
завідувач кафедри економіки та менеджменту.

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор
Ареф'єва Олена Володимирівна,
Національний авіаційний університет,
завідувач кафедри економіки повітряного
транспорту;

доктор економічних наук, професор,
Гавкалова Наталія Леонідівна,
Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, завідувач
кафедри державного управління, публічного
адміністрування та регіональної економіки;

доктор економічних наук, професор
Штангрет Андрій Михайлович,
Українська академія друкарства, завідувач
кафедри фінансово-економічної безпеки,
обліку і оподаткування.

Захист відбудеться «12» лютого 2021 р. о 12⁰⁰ год. на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.820.05 в Українському державному університеті залізничного транспорту за адресою: 61050, м. Харків, майдан Фейербаха, 7, ауд. 1.417.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Українського державного університету залізничного транспорту за адресою: 61050, м. Харків, майдан Фейербаха, 7, ауд. 2.209, та на сайті Українського державного університету залізничного транспорту: <http://kart.edu.ua>.

Автореферат розісланий «12» січня 2021 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

І. В. Чорнобровка

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Сучасний етап формування економічного середовища характеризується новими вимогами, пов'язаними з особливостями розвитку суспільства в епоху глобалізації. Сутність епохи, що минула, полягала у трансформації суспільства від традиційної індустріально-ринкової системи до нової високоорганізованої системи господарювання. Інформатизація суспільства вимагає формування заходів адаптивного характеру відповідно до мінливої глобальної ситуації в «новій економіці», наростання частки і зростання значущості інтелектуальних, інноваційних виробництв. Все це якісно змінює сучасну парадигму економіки і її найважливіший структурний сектор - промисловість.

Перехідним етапом від індустріалізації до неоіндустріалізації є реіндустріалізація як тенденція світової економічної політики, що є досить складним процесом. Становлення інноваційного типу розвитку вітчизняних промислових підприємств часто трактується як створення нових підприємств і нових секторів господарства, які у сукупності формують економіку нового типу, що характеризується виробництвом наукомісткої і високотехнологічної продукції. У той же час значно менше уваги приділяється модернізації вітчизняних промислових підприємств залізничного транспорту, де відбувається старіння технологій, підвищення до неприпустимих меж зносу обладнання, тобто зниження ефективності виробництва, мінімізація фінансових джерел для соціально-економічного розвитку й структурної перебудови.

Окремими теоретично-методологічними аспектами проблеми інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації займалися такі вітчизняні та зарубіжні учені-економісти, як: О. Амоша, Р. Акофф, І. Ансофф, І. Бланк, М. Вебер, Л. Гораль, Н. Гавкалова, В. Геєць, В. Дикань, П. Друкер, Л. Калініченко, Л. Канторович, М. Кизим, О. Криворучко, О. Кузьмін, Т. Лепейко, О. Манойленко, М. Мескон, В. Немчінов, П. Перерва, Т. Пітерс, М. Портер, В. Пономаренко, В. Прохорова, А. Томпсон, В. Третьак, Л. Українська, В. Шинкаренко, А. Штангрет, А. Файоль, В. Хаустова та ін.

Вагомий внесок у дослідження загальних проблем розвитку промислових підприємств залізничного транспорту України зробили О. Ареф'єва, О. Дейнека, В. Дикань, О. Дикань, О. Євсєєва, І. Зайцева, О. Зоріна, Н. Каличева, О. Кірдіна, М. Корінь, Л. Марценюк, В. Овчиннікова, Л. Позднякова, І. Токмакова, І. Чорнобровка та ін.

Проте, незважаючи на вагомий внесок багатьох науковців у дослідження проблеми інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації, розроблення методологічних і концептуальних наукових підходів, визначення гносеологічних аспектів потребують подальшого більш глибокого дослідження відповідні методологічні положення.

Питання формування інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації залишається недостатньо

дослідженням як у зарубіжній, так і вітчизняній літературі. Потребують системного фундаментального вивчення теоретичні основи і методичний інструментарій; розроблення методичних підходів до діагностики рівня економічної поведінки підприємств із використанням сучасних методів; моделювання управлінських рішень на основі аналітико-діагностичних методів, комплексних підходів до розробки моделей, механізмів і спеціального методичного інструментарію формування інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації.

Необхідність подальшого удосконалення існуючих, розроблення нових методологічних положень і прикладних аспектів інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації зумовила актуальність теми дисертації, мету і завдання дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження, проведені автором, пов'язані з науковими темами, що виконуються у рамках науково-дослідних робіт Української інженерно-педагогічної академії: «Управління стійким розвитком суб'єктів господарювання в умовах соціально орієнтованої економіки» (номер державної реєстрації 0116U001487); «Управління розвитком суб'єктів господарювання на засадах інноваційної економіки» (номер державної реєстрації 0119U000326); у рамках науково-дослідної роботи Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку Національної академії наук України за темою: «Теоретико-методологічне обґрунтування напрямів подолання структурних деформацій промислового комплексу країни на основі його інноваційно-технологічної модернізації» (номер державної реєстрації 0117U004252).

Дисертаційне дослідження відповідає основним положенням Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 травня 2018 р. № 430-р.

Мета і завдання дослідження. Мета дисертаційної роботи полягає в розробленні та науковому обґрунтуванні теоретико-методологічних, методичних основ і практичних рекомендацій щодо забезпечення інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації.

Для досягнення поставленої мети в дисертації вирішено такі завдання:

- розглянуто теоретичні аспекти формування ефективного управління економічною поведінкою підприємств та досліджено процес трансформації наукових поглядів до інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств;

- запропоновано парадигму неоіндустріалізації як об'єктивну основу переходу вітчизняних промислових підприємств до економіки інноваційного типу;

- сформовано понятійно-категоріальний апарат інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації;

- обґрунтовано філософські аспекти та запропоновано методологію інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації;

- проаналізовано методи і моделі оцінки рівня економічної поведінки промислових підприємств як об'єктивної основи інтенсифікації управлінських процесів;

- удосконалено науково-методичний підхід до оцінки економічної поведінки промислових підприємств залізничного транспорту;

- запропоновано науково-практичний підхід до оцінки інтенсифікації циклів управління економічною поведінкою підприємств;

- визначено стратегічно-функціональну орієнтацію інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту в умовах неоіндустріальної модернізації;

- сформовано інтегрований механізм інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту;

- розроблено концептуально-поведінкові основи інтенсифікації управління промисловими підприємствами залізничного транспорту в умовах неоіндустріальної модернізації;

- запропоновано науково-практичний підхід до інтенсифікації управління економічною поведінкою на основі економіки знань;

- розроблено концепцію інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту в умовах неоіндустріальної модернізації.

Об'єктом дослідження є процес інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методологічних засад, методичних підходів і науково-практичних рекомендацій щодо інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації.

Методи дослідження. Науково-теоретичну і методологічну основу досліджень становили такі методи: *абстрактно-логічний* – для обґрунтування теоретичних основ інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації; *методи теоретичного узагальнення, системного й історичного аналізу* – для систематизації теоретичних положень щодо сутності, цілей, функцій і принципів інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації; *аналізу і синтезу* – для вивчення об'єкта дослідження і виявлення його складових; *таксономії* – для розрахунку інтегральних показників оцінки економічної поведінки промислових підприємств залізничного транспорту; *економічного і статистичного аналізу* – для визначення й узагальнення тенденцій змін рівня оцінки економічної поведінки промислових підприємств залізничного транспорту; *кореляційно-регресійного аналізу* – для визначення впливу складових і показників діяльності промислових підприємств залізничного транспорту; *кластеризації* (у рамках теорії розпізнавання образів) – для ідентифікації промислових підприємств залізничного транспорту за рівнем оцінки економічної поведінки;

екстраполяції – для визначення прогностичних показників економічної поведінки; *графічний* – для візуалізації висновків проведених досліджень.

Вихідну *інформаційну базу* дослідження становили законодавчі та нормативні акти України, вітчизняні та зарубіжні наукові публікації, офіційні статистичні матеріали, дані бухгалтерської звітності підприємств України.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в обґрунтуванні теоретико-методичних і методологічних основ інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації, у розробленні науково-практичних рекомендацій прикладного спрямування, а саме:

уперше:

- сформовано парадигму неоіндустріалізації як об'єктивну основу переходу вітчизняних промислових підприємств до економіки інноваційного типу, яка базується на методологічних засадах еволюційної, синергетичної, інституційної, ресурсної теорій, теорії людського капіталу та сучасній парадигмі економіки знань; на методологічних принципах аналізу, єдності економічного поля, комбінованого нарощення на противагу принципу «творчого руйнування» та узагальненні системних ознак еволюційності процесів індустріалізації, реіндустріалізації та неоіндустріалізації, що спрямовано на досягнення програмно-стратегічних цілей через сукупність фундаментальних знань, цінностей, переконань для розвитку соціальних, соціокультурних, політичних та індустріально-технологічних аспектів неоіндустріалізації і формування неопромислових комплексів на конвергентних NBIC-технологіях;

- розроблено методологію інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації, яка базується на сукупності методології пізнання, практичної цілісності й оцінки в пізнавальному, прагматичному, інституціональному, аксіологічному, функціональному і генетико-історичному напрямках, що є базовим компонентом раціонального вибору аксіологічного модусу економічної поведінки та інтенсифікації управління підприємствами до меж, за якими відкривається простір редистрибутивних ефектів, визначаючи домінуючі пріоритети відповідно до інституціонального устрою суспільства, що уможливорює законний певний тип економічних дій на певній стадії еволюції оптимізаційних теорій і забезпечує перехідний етап між системними трансформаціями як точки біфуркації, поблизу якої акумулюють еволюційні зміни, забезпечуючи якісне оновлення стану системи, що створює потенціал підприємства, та є підґрунтям для виходу на більш високий рівень розвитку;

- розроблено інтегрований механізм інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту в умовах неоіндустріальної модернізації, який базується на сукупності цілей, елементів, методів, засобів та їх взаємозв'язків, забезпечуючи вплив на синтез ефектів управління (синергетичний ефект; ефект емерджентності та цілісності, ефект дифузійності), визначаючи цілеспрямований рух розвитку підприємств, обумовлений різновекторністю тактичних та стратегічних факторів діяльності,

що є вирішальними детермінантами формування ефективної системи управління, орієнтованої на досягнення економічного ефекту з виокремленням дестабілізуючих домінант, які впливають на розвиток підприємств, формують сукупність організаційно-стабілізуючих, розпорядних і дисциплінарних впливів;

- сформовано концепцію інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту в умовах неоіндустріальної модернізації, яка базується на структурно-функціональній гетерогенній цілісності процесу інтенсифікації управління економічною поведінкою, внутрішній єдності та протилежності його елементів за типами відносин в усіх сферах взаємодії, що утворює релятивний концепт до інтерпретації економічної поведінки як відношення цілого і частин, враховує поліцентричні зв'язки у продукуванні ефективних тактичних і стратегічних управлінських рішень, ґрунтуючись на значній децентралізації управлінських функцій, на уніфікованому апараті методів, методик і прийомів, що дозволяє врахувати перспективи збалансованого розвитку їх стратегічного цілепокладання;

удосконалено:

- науково-теоретичний підхід до забезпечення процесу інтенсифікації як визначальної умови формування ефективної системи управління відповідно до інноваційно-креативного вектора розвитку підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації, який, на відміну від існуючих, ґрунтується на історичних аспектах формування системи управління (стародавній, індустріальний, системний, інформаційний етапи), які відображають еволюцію теоретичних концепцій і визначають сутність організацій, роль й основні функції управління, а також критерії оцінки ефективності їх діяльності на основі переходу від екстенсивних до інтенсивних методів управління, спрямованих на планомірну інтенсифікацію, створюючи оптимальні умови для досягнення ефективних результатів, відповідаючи вимогам оперативності та економічності, що дозволяє своєчасно забезпечити ефективність прогресивних перетворень для результативного управління через реалізацію функції цілепокладання, планування та контролінгу;

- науково-практичний підхід до формування раціональної економічної поведінки промислових підприємств залізничного транспорту, який, на відміну від існуючих, базується на послідовній реалізації цілісної структури дій, що пов'язані з формуванням раціональних економічних альтернатив, вибором сценаріїв мінімізації витрат і максимізації прибутку з використанням різних за функціями та призначенням обмежених економічних ресурсів, орієнтованих на отримання економічного ефекту під впливом внутрішнього і зовнішнього ризикового середовища, з використанням ринкових елементів, благ, послуг, коштів для досягнення економічних цілей, що дозволяє лімітувати, нормувати й алгоритмізувати специфіку і порядок економічної поведінки підприємств;

- науково-методичний підхід до формування концептуально-поведінкових основ інтенсифікації управління промисловими підприємствами залізничного транспорту в умовах неоіндустріальної модернізації, який, на відміну від

існуючих, базується на застосуванні системи реінжинірингу з використанням інтегрованих методологій та інструментальних засобів як фундаментального базису проведення інноваційно-креативних ґрунтовних перетворень існуючої системи управління на основі визначення стратегічної альтернативності процесів розвитку підприємств (фундаментального, радикального та стрибкоподібного процесів), технологія реалізації яких адаптована до турбулентних умов функціонування бізнес-середовища, що дозволяє реалізувати сценарії швидкої адаптації підприємств до нових вимог ринку, забезпечити створення прозорих моделей бізнесу та інформаційних систем, підвищуючи рівень їх розвитку;

набуло подальшого розвитку:

- теоретичні основи інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації, які, на відміну від існуючих, базуються на використанні діалектичного підходу та встановленні логічних взаємозв'язків між базовими поняттями дослідження: «інтенсифікація», «управління», «економічна поведінка», «інтенсифікація управління», «управління економічною поведінкою», що дозволило уточнити сутність поняття «інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації»; формуючи концепти управління з урахуванням поведінкових аспектів, відповідні поведінкові моделі діяльності підприємства, від розуміння сутності, характеру, особливостей яких залежить визначення рівня проведення змін у системі управління економічною поведінкою підприємства; зумовлюючи важливість переходу продуктивних сил і виробничих відносин сучасної економіки на новий якісний рівень; актуалізуючи розвиток теоретичних основ інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації з урахуванням сучасних глобальних викликів, що дозволяє адекватно і максимально наблизити економічну науку до реальності;

- система методів оцінки економічної поведінки промислових підприємств яка, на відміну від існуючих, базується на визначенні особливостей застосування та порівняльній характеристиці недоліків і переваг кожного методу для формування аналітичної платформи та критеріальної параметризації дослідження за емпіричним та теоретичним напрямками, що зумовлює залежність ефективності управління економічною поведінкою промислових підприємств від результативності й оптимальності використання матеріальних, фінансових, трудових та інших ресурсів; відображає рівень і динаміку їх розвитку в якісному і кількісному вимірі, створюючи умови адаптації до мінливих викликів зовнішнього середовища;

- науково-методичний підхід до оцінки економічної поведінки промислових підприємств залізничного транспорту, який, на відміну від існуючих, базується на системній реалізації змістовно-функціональних етапів: попередній (емпіричний аналіз мотивів економічної поведінки); фундаментальний (оцінка, шкалування інтегральних показників); підсумковий (кластерний аналіз, формування управлінських рішень); оцінці наявного стану поведінкових вимірів в ресурсній площині завдяки верифікації результатів діагностики та моніторингу, що дозволяє ідентифікувати параметри економічної

поведінки підприємств на основі моделі їх ієрархічного впорядкування для коригування й адаптації діяльності підприємств із застосуванням інноваційних управлінських інструментів (інтенсифікації), використовуючи поле інтелекту та компетентності щодо формування ефективних управлінських рішень;

- стратегія інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту в умовах неоіндустріальної модернізації, яка, на відміну від існуючих, ґрунтується на стратегічно-контролінговому позиціонуванні внутрішнього і зовнішнього середовища та ресурсних можливостей підприємств на основі прогнозних тенденцій за допомогою експоненціального згладжування та лінійного тренда; виражена в методологічних рамках атрибутивного концепту загального змісту його властивостей (зв'язок з економічною поведінкою, прагненням до раціоналізму в інтенсифікації управління і результатів практичних дій відповідно до інтерпретації ринкових відносин з урахуванням вимог неоіндустріальної модернізації), що є основою досягнення цільових стратегічно-контролінгових векторів ефективного розвитку підприємств у невизначених турбулентних ринкових умовах;

- науково-практичний підхід до інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту на основі економіки знань, який, на відміну від існуючих, базується на виокремленні еволюційних етапів формування економіки (доіндустріальний, індустріальний, неоіндустріальний), створюючи логічно-об'єктивну платформу взаємодії сили відштовхування (конкуренція), сили тяжіння (співпраця), сили інерції (традиції, звички), при цьому домінуючи дискретність (знання як продукт) та виключну доступність (знання як благо) як принципових особливостей процесу генерації знань, що формує наукову парадигму інтенсифікації управління як процесу в умовах глобалізації знань, що є підґрунтям для формування раціональної економічної поведінки, пов'язаної з інформаційно-комунікаційними технологіями, і дозволяє розвивати й підвищувати конкурентний статус промислових підприємств залізничного транспорту на основі управління інноваційно-креативними знаннями (інтелектуальний капітал).

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробленні методико-прикладної бази забезпечення інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації. Результати дисертації отримали практичне застосування, зокрема: запропонована система методів оцінки економічної поведінки промислових підприємств, яка була впроваджена в діяльності ТОВ «АМГ-ІНВЕСТ» (довідка № 08/287 від 20.05.2020 р.); науково-практичний підхід до оцінки інтенсифікації циклів управління економічною поведінкою підприємств використано в діяльності ТОВ «ХАРКІВТРАНСМАШПРОЕКТ» (довідка № 030/С-1 від 20.01.2020 р.); науково-методичний підхід до оцінки економічної поведінки промислових підприємств впроваджено в діяльність ТОВ «Виробничо-комерційна фірма «Електропромремонт»» (довідка № 38/2-16 від 25.03.2020 р.); інтегрований механізм інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в

умовах неоіндустріальної модернізації вивчено та прийнято до впровадження Виконавчим комітетом Харківської міської ради (довідка № 08-68/1643/2-20 від 03.07.2020 р.); науково-практичний підхід до формування раціональної економічної поведінки підприємств впроваджено в діяльність Державного підприємства «Східний експертно-технічний центр Держпраці» (довідка № 1-06/293-01 від 11.11.2019 р.); парадигму неоіндустріалізації як об'єктивну основу переходу вітчизняних промислових підприємств до економіки інноваційного типу використано в дослідженнях Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку Національної академії наук України (довідка № 01/63/1 від 22.07.2020 р.); концептуально-поведінкові основи інтенсифікації управління промисловими підприємствами залізничного транспорту в умовах неоіндустріальної модернізації на засадах реінжинірингу впроваджено в діяльність ТОВ «Сучасні проекти» (довідка № 105-1 від 25.05.2020 р.); методологію інтенсифікації управління економічною поведінкою в умовах неоіндустріальної модернізації рекомендовано для використання при формуванні стратегії розвитку вітчизняних промислових підприємств Головою підкомітету з питань оцінки законопроектів щодо впливу на показники бюджету та відповідності бюджетному законодавству Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (довідка № 115 від 15.06.2020 р.).

Запропоновані автором наукові положення та практичні рекомендації використовуються в Українській інженерно-педагогічній академії при підготовці фахівців другого рівня вищої освіти (магістр) за напрямом 051 «Економіка» та 015.24 «Професійна освіта. Економіка» при викладанні дисциплін «Конкурентоспроможність підприємства», «Управління ресурсами» та «Економічне управління підприємствами» (довідка № 107-04-134 від 13.07.2020 р.).

Запропоновані автором наукові положення та практичні рекомендації використовуються в Національному університеті «Львівська політехніка» при підготовці фахівців другого рівня вищої освіти (магістр) за напрямом 051 «Економіка» при викладанні дисциплін «Лідерство та групова динаміка», «Інноваційний розвиток підприємства та «Економічні інструменти управління проектами і програмами розвитку соціально-економічних систем» (довідка № 67-01-2082 від 15.07. 2020 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертація є результатом самостійного наукового дослідження. Наукові розробки та пропозиції, що містяться в роботі, належать особисто автору. З наукових праць, опублікованих у співавторстві [1, 3-5, 8, 22, 27-29, 31, 35], у дисертації використано тільки ті положення і пропозиції, що становлять індивідуальний внесок автора. У цій роботі матеріали і висновки кандидатської дисертації автора не використовувались.

Апробація результатів дисертації. Основні результати дослідження оприлюднено на науково-практичних конференціях, зокрема: «Conference Integration of business structures: strategies and technologies» (Tbilisi, 2017); «Сучасні підходи до креативного управління економічними процесами» (Київ, 2019); «Міжнародна транспортна інфраструктура, індустріальні центри та

корпоративна логістика» (Харків, 2019); «Сталий розвиток – стан та перспективи» (Львів – Славське, 2020); «Сучасні наукові погляди на модернізацію, інноваційні технології та фінансові процеси» (Київ, 2020); «Економічні та соціальні інновації як фактор розвитку економіки» (Запоріжжя, 2020); «Актуальні проблеми інноваційного розвитку кластерного підприємництва в Україні» (Київ, 2020); «Сучасні наукові інновації» (Київ, 2020); «Сучасний стан та перспективи розвитку економіки, обліку, фінансів та права» (Полтава, 2020); «Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки» (Дніпро, 2020); «Сучасні тенденції розвитку науки» (Київ, 2020); «Стійкий розвиток національної економіки: актуальні проблеми та механізми забезпечення» (Кривий Ріг, 2020); «Сучасні підходи до креативного управління економічними процесами» (Київ, 2020).

Публікації. Результати дисертації опубліковано в 41 науковій праці, серед яких: 2 статті у колективних монографіях; 24 статей у наукових фахових виданнях України, внесених до наукометричних баз даних; 2 статті у зарубіжних виданнях, внесених до наукометричних баз даних; 13 публікацій тез доповідей у збірниках за матеріалами конференцій. Загальний обсяг публікацій становить 18,74 ум.-друк. арк., з яких особисто здобувачеві належить 15,08 ум.-друк. арк.

Структура й обсяг роботи. Дисертація складається зі вступу, п'яти розділів, висновків, додатків, списку використаних літературних джерел. Загальний обсяг роботи – 523 сторінки машинописного тексту. Дисертація містить 35 таблиць, з них 8 займають 12 повних сторінок; 85 рисунків, з них 15 займають 16 повних сторінок; 15 додатків – на 82 сторінках; список використаних джерел з 490 найменувань – на 48 сторінках. Обсяг основного тексту дисертації становить 365 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі на основі теоретичних узагальнень обґрунтовано актуальність теми дисертації, визначено об'єкт і предмет дослідження, його мету й основні завдання, наведено методи дослідження, розкрито новизну і практичне значення одержаних результатів, зазначено форми їх апробації і використання.

У першому розділі «Теоретико-методичні основи інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації» досліджено теоретичні аспекти формування управління економічною поведінкою підприємств; проаналізовано трансформацію наукових поглядів на інтенсифікацію управління економічною поведінкою підприємств; розглянуто парадигму неоіндустріалізації як об'єктивну основу переходу вітчизняних промислових підприємств до економіки інноваційного типу; сформовано понятійно-категоріальний апарат інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації.

Доведено, що невизначеність зовнішнього та внутрішнього ризикового середовища вітчизняних підприємств характеризується як слабо структурована;

якщо природну і критичну невизначеність можна прогнозувати, знижувати її рівень (через отримання додаткової інформації, сигнали про якість товару, репутації, авторитеті торгової марки та ін.), то невизначеність, пов'язану з трансформацією самої економічної системи й інституціональним простором, передбачити, усунути чи знизити неможливо.

Це зумовлює генерацію креативних форм організації господарської діяльності підприємства при формуванні економічної поведінки: вони мають бути гнучкими, узгодженими, само організованими. Методи мають бути спрямовані на партнерство як всередині підприємства, так і з його зовнішніми контрагентами, на створення стійких мереж виробничої, економічної та соціальної координації й інтеграції спільних дій.

Така економічна поведінка підприємства інтегрує внутрішніх агентів, з'єднує підприємство з його постачальниками і споживачами в єдину цілісну структуру, що забезпечує гнучкість, самоорганізацію, стійкість і цілеспрямованість підприємства.

Економічні реформи, процеси глобалізації економічної системи, нові вектори в правилах поведінки, розробка інновацій підсилюють невизначеність впливу зовнішнього турбулентного середовища і вимагають радикальних змін в економічній поведінці вітчизняних промислових підприємств, що передбачає обов'язкову розробку стратегій для адаптації їх до нових турбулентних умов з метою розвитку в довгостроковій перспективі.

Це зумовлює доцільність й необхідність ідентифікації проблеми (суб'єктивне уявлення про явища, що супроводжують деякі зміни економічного середовища та розуміння ситуації), моделювання сукупності можливих управлінських рішень, що задовольняють цільові функції, які можна прийняти, ґрунтуючись на зовнішніх і внутрішніх обмеженнях.

Проведені дослідження дозволили встановити, що історія управлінської думки - це процес виникнення, розвитку, боротьби і зміни вчень, концепцій, теорій, поглядів, ідей, уявлень про управління підприємством (у цілому або його окремими функціональними областями) в різних конкретно-історичних умовах. Система управління пройшла великий шлях свого формування, історичні аспекти: стародавній (IX–VII ст. до н. е. до 1780 р.); індустріальний (1776–1890 рр); системний (1856–1960 рр); інформаційний (1960 р. – по теперішній час).

Визначено, що управління розширювалося і диференціювалося на окремі різновиди управлінської праці. У економічно розвинутих країнах спостерігається конкретне розподілення функцій власності і функцій управління капіталом. Процес управління виробничо-господарською діяльністю на промислових підприємствах, в більшості випадках, здійснюють наймані висококваліфіковані фахівці, які не є власниками цих підприємств.

Перехід до нових техніко-технологічних умов, вихід промислового виробництва на нові прогресивні рівні розвитку визначають неоіндустріалізацію як актуальний тренд сучасного етапу економічного розвитку та об'єктивну основу переходу вітчизняних промислових підприємств до економіки інноваційного типу (рис. 1).

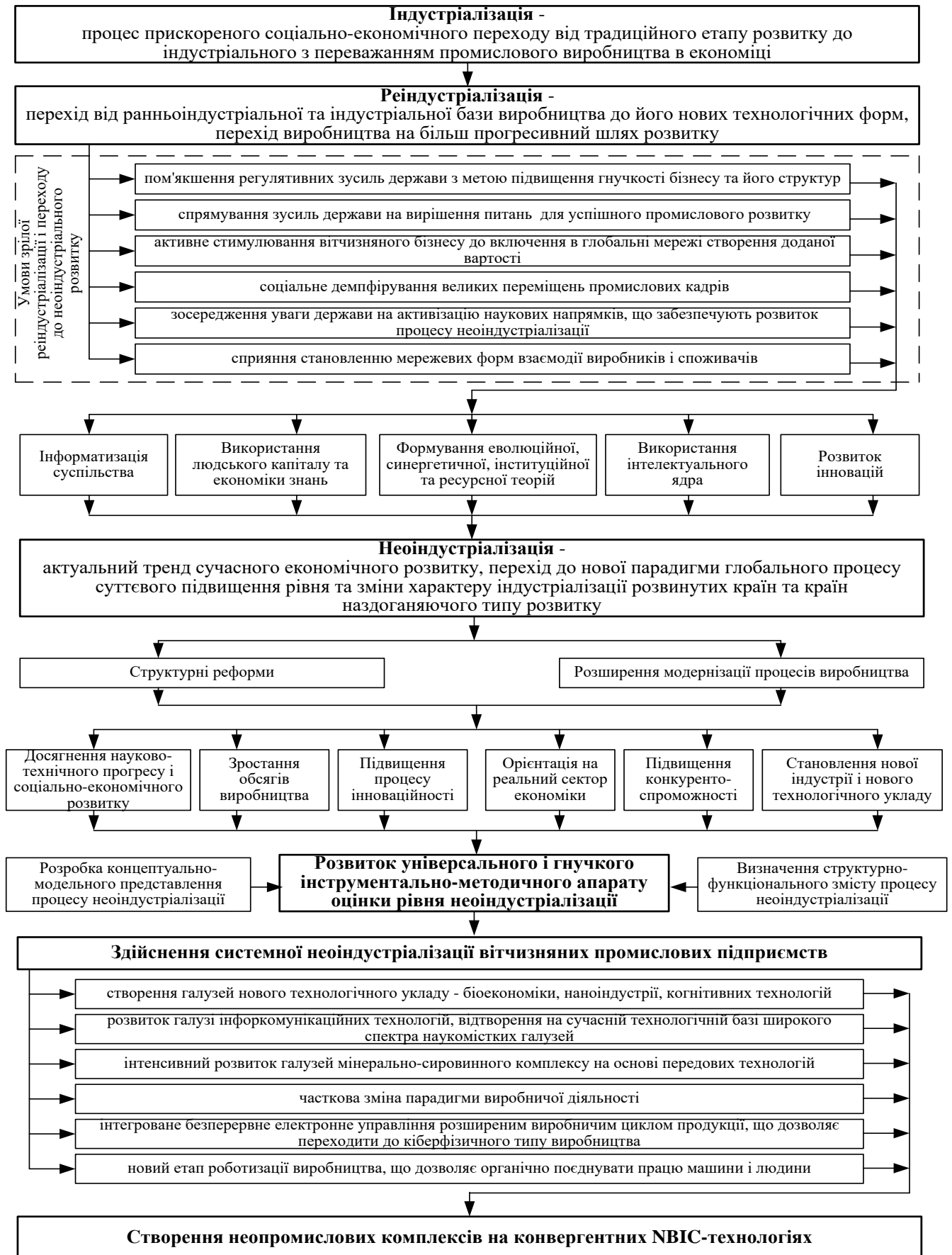

Рис. 1. Парадигма неоіндустріалізації як об'єктивна основа переходу вітчизняних промислових підприємств до економіки інноваційного типу

Теоретико-методичні основи дослідження систематизовано та узагальнено на методологічних засадах еволюційної, синергетичної, інституційної та ресурсної теорій, а також теорії людського капіталу та сучасній парадигмі економіки знань; дослідження базується на таких методологічних принципах: аналізу неоіндустріалізації єдності економічного поля; комбінованого нарощення на протипагу принципам «творчого руйнування»; пріоритетного розвитку духовного виробництва в умовах формування економіки знань; партнерства держави і бізнесу при здійсненні проривних проєктів; синергії при формуванні промислової політики.

Неоіндустріалізація розглядається як наслідок переходу на новий технологічний уклад (на базі формування економіки знань та VI технологічного укладу), активізації та впровадження креативних, процесних, технологічних й управлінських інновацій.

Трансформаційні зміни посилюють геополітичну конкуренцію, викликають підвищений попит на інноваційні концептуальні дослідження і розробки у сфері розвитку соціально-економічних процесів на різних рівнях господарської системи. На рівні промислових підприємств це пов'язано з переходом до інноваційної парадигми розвитку, орієнтованої на реальний сектор економіки, становлення нової індустрії на базі креативних розробок.

Якісною мірою індустріалізації виступає прогресивна зміна характеру праці й структури зайнятості, що супроводжується скороченням частки фізичної праці і збільшенням частки розумової, розвитком інтелектуальної праці. Кількісною мірою індустріалізації є питома вага автоматизованих робочих місць у матеріальному виробництві. Пошук шляхів вирішення проблем, пов'язаних з кризовими ситуаціями в діяльності підприємств, передбачає аналіз причин їх виникнення і розвитку, розробку механізмів, що перешкоджають появі негативних тенденцій, явищ у розвитку, а також використання інструментів, які послаблюють їх вплив.

У роботі запропоновано діалектичний підхід до формування теоретичних основ інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації (рис. 2). Низька ефективність виробництва, неконкурентоспроможна продукція, відсутність дієвих стимулів підприємницької активності, нерозвинена інфраструктура, негативні наслідки цінової політики - це тільки деякі ознаки протиріччя, що зумовлює виникнення кризових ситуацій у діяльності підприємств.

В даному контексті генерація стратегічних управлінських рішень можлива за допомогою переходу до нової парадигми розвитку, орієнтованої на реальний сектор економіки, становлення нової індустрії, нового технологічного укладу на базі досягнень науково-технічного прогресу, що відповідають сучасним соціально-економічним й політичним реаліям.

У даному випадку мова йде про неоіндустріалізацію, яка передбачає збільшення інноваційності, зростання обсягів виробництва високотехнологічної та наукомісткої продукції, модернізацію традиційних і розвиток нових напрямів промисловості, що дозволяє завдяки цьому забезпечити реалізацію сировинної моделі і підвищення конкурентоспроможності.

Рис. 2. Діалектичний підхід до формування теоретичних основ інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неіндустріальної модернізації

За результатами дослідження можна зробити висновок, що важливість переходу продуктивних сил і виробничих відносин сучасної економіки на новий якісний рівень актуалізує розвиток теоретичних основ інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неіндустріальної модернізації з урахуванням сучасних глобальних викликів. Впровадження в систему управління такого напрямку, як інтенсивність забезпечить орієнтацію підприємств на більш активне використання доступних потенціальних ресурсів, що значно підвищить їх конкурентоспроможність.

У другому розділі «Методологічні положення інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації» розглянуто філософські аспекти та запропоновано методологію інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації; розглянуто методи й моделі оцінки економічної поведінки промислових підприємств як об'єктивної основи інтенсифікації управлінських процесів.

У дисертації визначено, що в даний час економічна поведінка є одним з актуальних об'єктів наукових досліджень. Це пов'язано з турбулентними змінами і пояснюється експансією ринку, проникненням ринкових правил гри в різні сфери соціуму та поширенням «економічного імперіалізму» як своєрідної ідеології ринкової експансії. Все це зумовлює необхідність соціологічного аналізу мотивів економічної поведінки, що передбачає виокремлення такого типу поведінки «в чистому вигляді». Виділивши його як ідеальний тип, можна досліджувати реальну економічну поведінку, яка трактується як поведінка, орієнтована на вибір економічних альтернатив з метою визначення раціональності, тобто вибору, в якому мінімізуються витрати і максимізується прибуток.

У роботі доведено, що філософські аспекти системи наукового знання – гетерогенні, у них виявляються різні форми знання: емпіричні факти, закони, принципи, гіпотези, теорії різного типу і ступеня тощо. Всі ці форми філософських аспектів можуть бути віднесені до двох основних рівнів формування знання – емпіричного і теоретичного.

Природно, що ракурс теоретичного та емпіричного аналізу істотно відрізняється. При проведенні теоретичного аналізу акцент зроблено на тому, що з унікальних продуктивних ресурсів люди і суспільство з часом, з допомогою грошей або без них обирають інноваційно-модифіковану модель для виробництва різних товарів і розподілу їх з метою споживання в сучасному і майбутньому. Економічна наука аналізує виробництво, методи використання і розподіл ресурсів на основі пояснення турбулентних змінних, не враховуючи неекономічні компоненти.

Доведено, що зростання складності, динамізму, нестійкості внутрішньої і зовнішньої структури організаційного середовища висувають нові вимоги до управлінської діяльності та управлінського процесу.

Філософія управління економічною поведінкою підприємств використовує наукові методи аналізу для розробки конкретних пропозицій і векторів розвитку для практики управління. Застосування цих пропозицій і рекомендацій знаходиться в значній залежності від конкретних випадків, в яких здійснюється управлінська діяльність. У процесі становлення і розвитку філософія управління економічною поведінкою підприємств ґрунтується на систематичному науковому узагальненні практики управлінської діяльності. Незважаючи на те, що філософія даної предметної площини дослідження стає науково обґрунтованою завдяки науковій теорії управління, ця діяльність залишається також областю творчості і мистецтва.

У роботі відзначено, що аналіз реальності, яка зумовлює різні типи управління економічною поведінкою підприємств, а також їх еволюцію передбачає філософсько-методологічний розгляд таких напрямків, як: мова, суспільство,

особистість, влада, соціальні інститути тощо. Мегатенденції сучасності, що виникають під впливом неоіндустріальної модернізації, формують уявлення про майбутнє, стратегічні дії, соціальні еволюції, особливості моделей управління економічною поведінкою підприємств.

За результатами проведеного дослідження визначено, що неоіндустріальна модернізація характеризується як перехідний етап між системними трансформаціями як точка біфуркації, поблизу якої акумулюються еволюційні зміни, які забезпечують якісне оновлення стану системи, що створює потенціал підприємства, та є підґрунтям для виходу на більш високий рівень розвитку. Перехід від моделі відновного до адекватного розвитку формує неоіндустріальну модернізацію інноваційного напрямку економічного зростання, яка забезпечується реалізацією вектора стратегічного розвитку.

Проблема інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації методологічно може вирішуватися в тому випадку, коли порушується питання щодо абсолютистської і релятивістської її оцінки, констатуючи той факт, що раціональність як фундаментальна характеристика економічної поведінки є цивілізованою цінністю, що визначається одночасно методологічною та аксіологічною спрямованістю.

У роботі доведено, що внаслідок наукової рефлексії факту постійного браку знань при інтенсифікації управління економічною поведінкою в умовах неоіндустріальної модернізації з'являється більш реалістичний вид моделі, що максимізує економічну поведінку, оптимізаційна модель. Вона пов'язана з вибором найкращого варіанта економічної поведінки в умовах неоіндустріальної модернізації з урахуванням знаходження ефективного варіанта за умови, поки витрати не будуть дорівнювати очікуваному прибутку. У деяких оптимізаційних теоріях розкривається важливість інформаційних ресурсів, які обмежують цільову функцію економічної поведінки підприємств, у процесі прийняття ефективного управлінського рішення.

Принципи максимізації, що є підґрунтям для формування економічної поведінки в умовах неоіндустріальної модернізації, полягають в обмеженні економічних ресурсів, які використовують підприємства, та зумовлюють їх прагнення до раціонального використання, тобто до їх мінімізації, що є потужним мотивом для економічної активності керівників у напрямку формування економічної поведінки адаптивного характеру.

Є різні варіанти вирішення цих проблем, а саме: надання переваги власним потенційним ресурсам; ефективна мотивація персоналу підприємства; формування нестандартної економічної поведінки підприємства, що володіє тимчасовою перевагою; використання можливостей завдяки доступу до ексклюзивних або обмежених ресурсів, використання яких мінімізує переваги конкурентів; об'єднання з партнерами, що зацікавлені в інтеграції власних ресурсів, з метою протистояння конкурентам тощо.

На основі проведеного дослідження запропоновано методологію інтенсифікації управління економічною поведінкою в умовах неоіндустріальної модернізації (рис. 3).

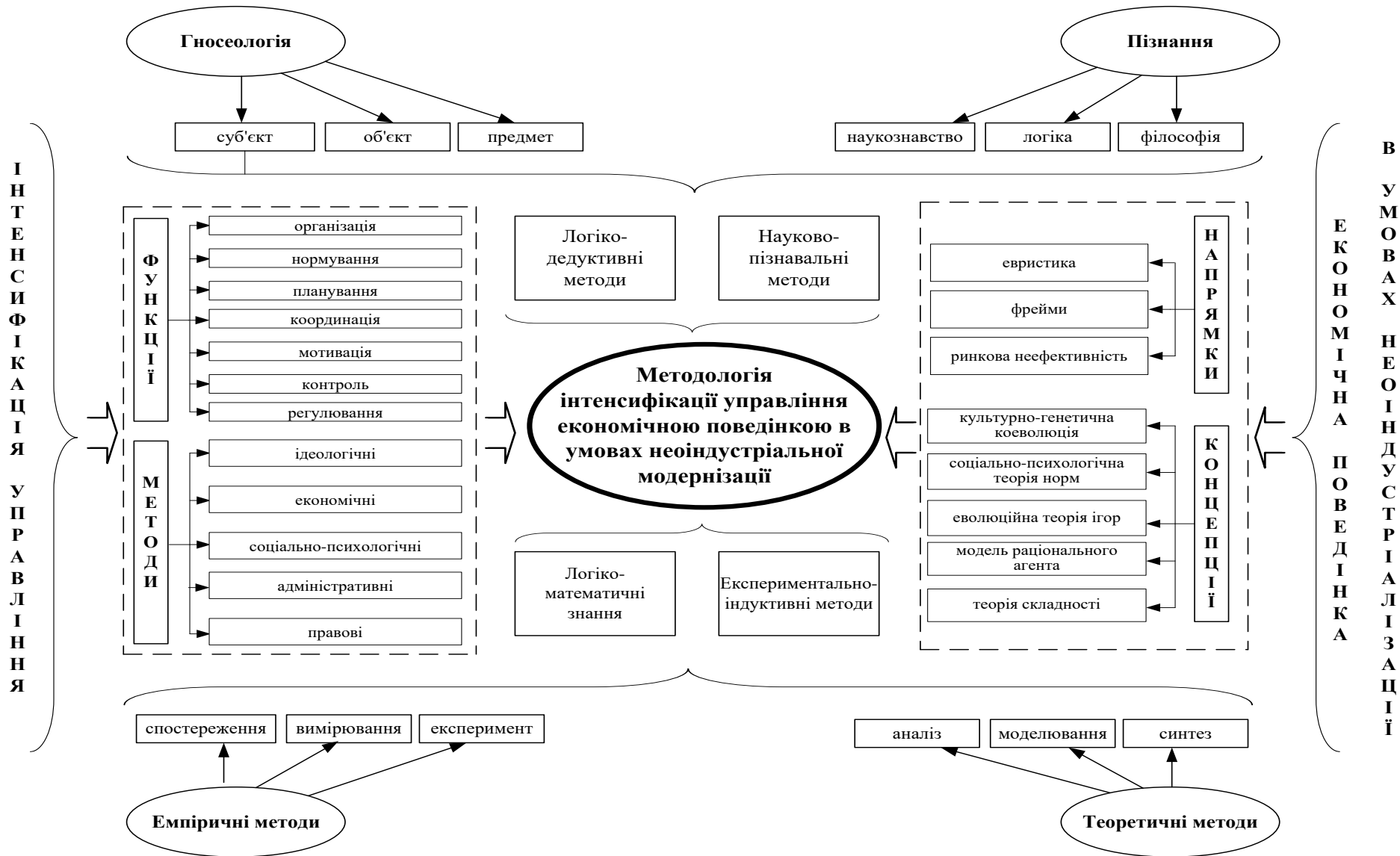

Рис. 3. Методологія інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації

Доведено, що аксіологічний модус економічної поведінки та інтенсифікації управління є базовим компонентом раціонального вибору. Він визначає вектор цілей і режимів, максимізує економічну поведінку та інтенсифікацію управління підприємствами до меж, за якими відкривається простір редистрибутивних ефектів, тобто ефектів отримання вигоди за рахунок збитків інших напрямів.

Зовнішнім за відношенням до конкретного процесу максимізації середовища є простір дії багатьох інших економічних суб'єктів, можливості яких під впливом екстерналій обмежуються або посилюються, причому в різному лаговому часі. Екстерналії проявляються по-різному, з різною інтенсивністю і полярністю впливають на соціально-економічні ситуації, події, на активність і продуктивність економічної діяльності підприємства в цілому.

Їх кумулятивний ефект (з позитивним чи негативним знаком) проявляється в кінцевому підсумку як результат безлічі максимізованих дій, які є похідними величезної кількості факторів.

Інтенсифікація управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації вимагає формування нової парадигми й обґрунтування імперативів її розвитку. Аналіз діючої парадигми дозволив виявити інерційність розвитку вітчизняних підприємств, а також асиметричність між потребами і стратегічним їх потенціалом.

Формування і розвиток парадигми інтенсифікації управління економічною поведінкою в умовах неоіндустріальної модернізації обумовлені необхідністю створення ефективного механізму управління процесами розвитку підприємств, що здійснюється завдяки появі достатніх ресурсів, які відповідають сучасним вимогам на основі вертикальної інтеграції. Основними цілями в даному контексті є збільшення темпів зростання соціально-економічного розвитку, організація розширеного відтворення, випуск конкурентоспроможної продукції, збільшення частки вітчизняної продукції на світовому ринку.

У роботі визначено, що розвиток ринкових відносин висуває нові вимоги до якості управління економічною поведінкою промислових підприємств, характеру поставлених завдань, а також до методів, що використовуються для їх практичного вирішення. Необхідно продукувати нові методичні підходи, що адекватним чином відображають зміни в умовах неоіндустріальної модернізації.

Цілі і завдання мають досягатися завдяки активній інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств під впливом неоіндустріальної модернізації, що вимагає використання комбінованих підходів до оцінки економічної поведінки промислових підприємств.

У роботі доведено, що для оцінки ефективності управління економічною поведінкою промислових підприємств пропонуються різні методи та підходи, які необхідно застосовувати комплексно й адаптувати їх до умов неоіндустріальної модернізації. Аналіз існуючих підходів показав, що, незважаючи на різноманітність пропонованих методів, існує ряд проблем, пов'язаних з оцінкою економічної поведінки підприємства при використанні різних показників та складових, які обумовлюють неоднозначність отриманих результатів.

У третьому розділі «Діагностика економічної поведінки промислових підприємств залізничного транспорту: аналітико-інструментальні аспекти» досліджено тенденції розвитку промислових підприємств залізничного транспорту як основи активізації процесів модернізації; запропоновано науково-методичні аспекти оцінки рівня економічної поведінки промислових підприємств залізничного транспорту в ракурсі збалансованого їх функціонування; проведено комплексну інтегральну оцінку рівня економічної поведінки промислових підприємств залізничного транспорту як стану їх динамічної рівноваги.

У дисертації визначено, що в умовах економічної кризи і високого рівня впливу факторів внутрішнього та зовнішнього середовища на діяльність підприємств процес формування і прийняття ефективних управлінських рішень перманентно ускладнюється.

Тому перед керівництвом підприємств стоїть завдання використання точної і своєчасної інформації про стан діяльності підприємства для формування нових підходів до інтенсифікації управління економічною поведінкою з метою формування перспектив його розвитку, що обумовлює необхідність розробки й застосування таких механізмів, які дозволять розв'язати проблеми функціонування відповідно до встановлених стратегічних і тактичних цілей.

АТ «Укрзалізниця» - є одним з провідних підприємств, що має стратегічне значення для розвитку України. На сьогоднішній день підприємство перебуває в кризовому стані, що пов'язано з неефективним управлінням, відсутністю інвестиційної політики та низьким рівнем ефективності інноваційної діяльності тощо. Для вирішення питань щодо розвитку АТ «Укрзалізниця» необхідно ефективно задіяти всі ресурси для створення проривних інновацій.

У сучасних умовах господарювання саме проривні інновації дозволять суттєво розширити сегмент на вітчизняних і зарубіжних ринках. Основною проблемою розвитку АТ «Укрзалізниця» є відсутність належної підтримки з боку держави. Це дуже важлива проблема, і шляхи її вирішення знаходяться не на рівні підприємства, а на державному рівні.

Означено, що інтенсифікація управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту є основним вектором у формуванні стратегії розвитку підприємства; її ефективність має визначатися на основі ґрунтовного аналізу діяльності підприємства за різними функціональними напрямками з урахуванням впливу складових та їх показників відповідно.

У рамках наукового дослідження запропоновано науково-методичний підхід до оцінки економічної поведінки промислових підприємств залізничного транспорту, який складається з трьох етапів: попередній, фундаментальний і підсумковий (рис. 4).

На попередньому етапі формуються складові та показники для проведення комплексної діагностики економічної поведінки промислових підприємств залізничного транспорту, визначається їх необхідна кількість для отримання ефективного результату аналізу, підтверджується доцільність обраної сукупності складових та показників.

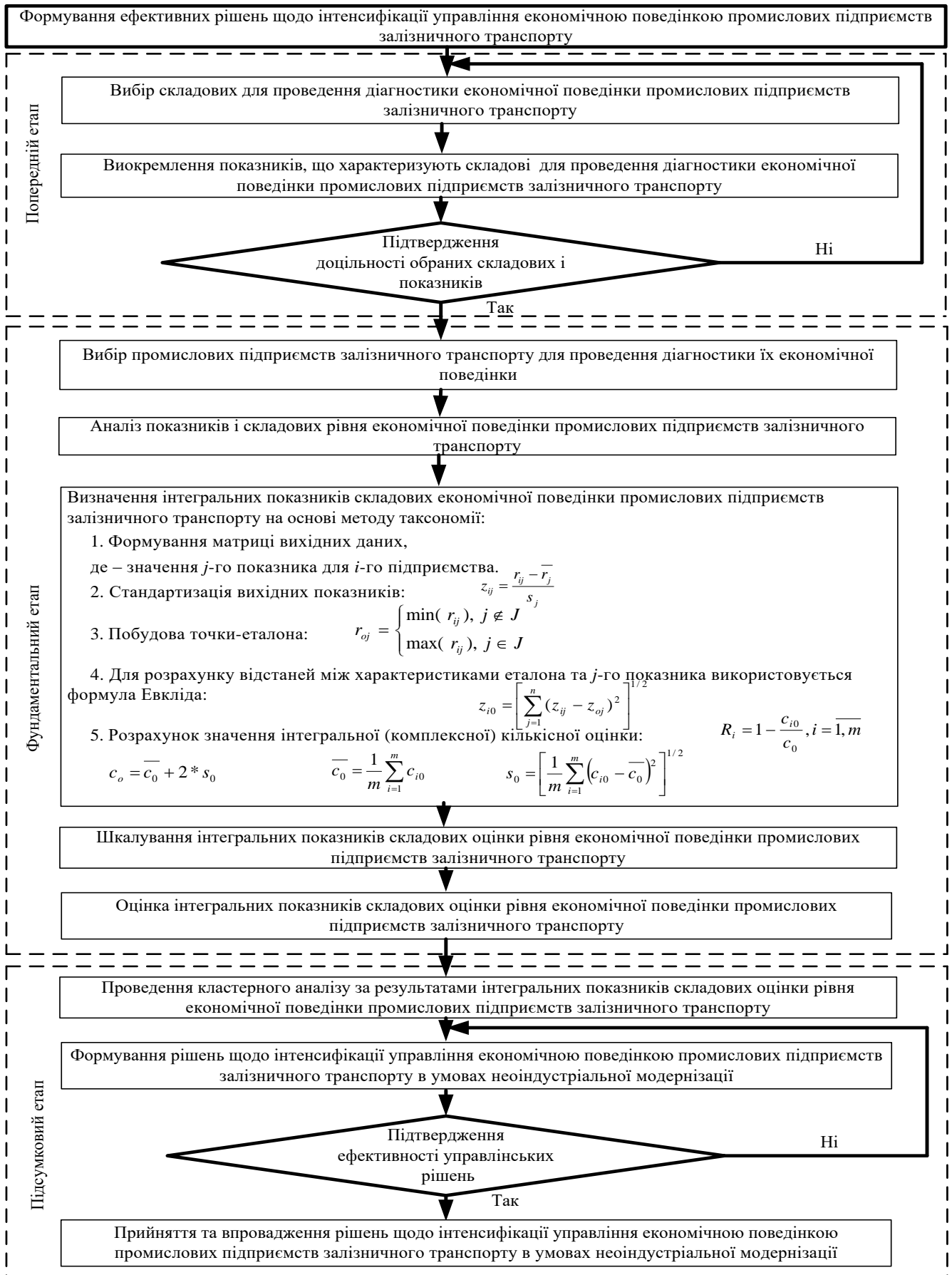

Рис. 4. Науково-методичний підхід до оцінки економічної поведінки промислових підприємств залізничного транспорту

На фундаментальному етапі відбувається вибір промислових підприємств залізничного транспорту, здійснюється аналіз рівня їх економічної поведінки, визначаються й оцінюються інтегральні показники за шкалою щодо градації рівня економічної поведінки, що є підґрунтям до інтенсифікації управління цих підприємств (табл. 1).

Результати розрахунку інтегрального показника свідчать про те, що більшість промислових підприємств залізничного транспорту знаходиться на низькому та середньому рівнях, тому необхідно формувати механізми інтенсифікації їх управління для виходу з кризи та подальшого розвитку. Це відбувається на підсумковому етапі науково-методичного підходу.

Таблиця 1

Загальний інтегральний показник рівня економічної поведінки промислових підприємств залізничного транспорту за 2014–2018 рр., (коефіцієнтний вимір)

№ з/п	Підприємство	Роки				
		2014	2015	2016	2017	2018
1	Філія «Вінницятрансприлад» АТ «Укрзалізниця»	0,370	0,405	0,406	0,351	0,471
2	Філія «Дарницький вагоноремонтний завод» АТ «Укрзалізниця»	0,726	0,797	0,704	0,756	0,625
3	Філія «Панютинський вагоноремонтний завод» АТ «Укрзалізниця»	0,719	0,650	0,629	0,705	0,591
4	Філія «Центр з ремонту та експлуатації колійних машин» АТ «Укрзалізниця»	0,394	0,251	0,378	0,297	0,276
5	Філія «Стрийський вагоноремонтний завод» АТ «Укрзалізниця»	0,772	0,769	0,785	0,549	0,598
6	Філія «Енергоремтранс» АТ «Укрзалізниця»	0,319	0,458	0,446	0,351	0,329
7	Філія «Центр діагностики залізничної інфраструктури» АТ «Укрзалізниця»	0,232	0,293	0,239	0,385	0,246
8	Філія «Старокостянтинівський завод залізобетонних шпал» АТ «Укрзалізниця»	0,616	0,683	0,787	0,611	0,533
9	Філія «Центр забезпечення виробництва» АТ «Укрзалізниця»	0,351	0,328	0,405	0,386	0,331

Результати аналізу загальних інтегральних показників рівня економічної поведінки промислових підприємств залізничного транспорту за 2014–2018 рр. свідчать про те, що більша частина філій АТ «Укрзалізниця», які розглядалися, мають задовільний її рівень. Це підтверджує, що підприємства знаходяться в скрутному становищі та потребують корегування економічної поведінки для підвищення рівня їх розвитку шляхом інтенсифікації управлінської діяльності.

За результатами проведеного дослідження можна зробити висновок, що сучасні умови господарювання вимагають від вітчизняних промислових підприємств залізничного транспорту формування і впровадження інтенсифікації

управління економічною поведінкою в умовах неоіндустріальної модернізації, що дозволить вийти на нові ринки, завоювати споживачів і підвищити рівень своєї конкурентоспроможності.

У четвертому розділі «Організаційно-економічне забезпечення стратегічних орієнтирів інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту на основі парадигми неоіндустріальної модернізації» запропоновано науково-практичний підхід до оцінки інтенсифікації циклів управління та визначено стратегічно-функціональну орієнтацію інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту в умовах неоіндустріальної модернізації; запропоновано агреговану основу розробки інтегрованого механізму інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту.

У дисертації означено, що ефективна система інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств складається з певного порядку дій: керівник ставить цілі, формує та приймає управлінські рішення, делегує повноваження тощо. Цей процес розбивається на певні ознаки групи дій, які називаються функціями. Повторення цих функцій в заданому порядку формує цикли управління економічною поведінкою підприємств.

У роботі визначено, що цикл інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств не налагоджений, отже, ефективної системи управління на підприємствах не існує. Підприємствам для реалізації замкнутого циклу управління своєю діяльністю необхідно організувати ланцюг управління. Цикл інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств - це модель, яка описує процес управління, що спрямований на отримання ефективного результату, а саме: повного і стійкого досягнення кінцевих цілей циклу інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств.

Для того щоб система інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств функціонувала ефективно, необхідний замкнутий цикл з послідовно пов'язаними між собою етапами (рис. 5).

Постановка цілей є основою циклу інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств для розробки стратегії, фокусує команду на досягнення певних фінансових цілей. Цілі, в першу чергу, повинні бути поставлені на рівні підприємства і включати такі складові, як місія, цінності та принципи. Для досягнення цілей використовується метод декомпозиції (поділ стратегічної мети на тактичні цілі).

На етапі проведення діагностики дані можуть передаватися або збиратися самостійно; вивчатися основні чинники, які можуть вплинути на отримання результату. Прогнозування проводиться за допомогою наукових методів; розробляються можливі сценарії розвитку і тимчасові інтервали діяльності підприємства, на підставі прогнозних результатів приймаються рішення. Прийняття ефективних управлінських рішень - одне з головних завдань менеджменту і головний етап циклу інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств.

Рис. 5. Сучасний науково-практичний підхід до оцінки інтенсифікації циклів управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту

Етап планування проводиться на підставі прогнозу, підпорядковується меті і враховує прийняте управлінське рішення для досягнення поставленої мети і вирішення завдань за рахунок формування системи заходів для отримання ефективного результату. Критерієм ефективності циклу інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств виступає можливість повного досягнення

цілей при зменшенні витрат. Критерієм ефективності заходів для вдосконалення циклів інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств є можливість більш стабільного досягнення цілей або скорочення витрат.

Одним із шляхів інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту є розуміння того, що об'єктом стратегічного планування є не саме підприємство, а процес його розвитку, тобто формування динамічної концепції стратегій з використанням контролінгових механізмів для отримання додаткових імпульсів їх розвитку.

За допомогою методу експоненціального згладжування (рис. 6), який використовується для вирішення завдання прогнозування часових рядів, розраховано прогноз інтегрального показника рівня економічної поведінки промислових підприємств залізничного транспорту на період 2014-2022 рр.

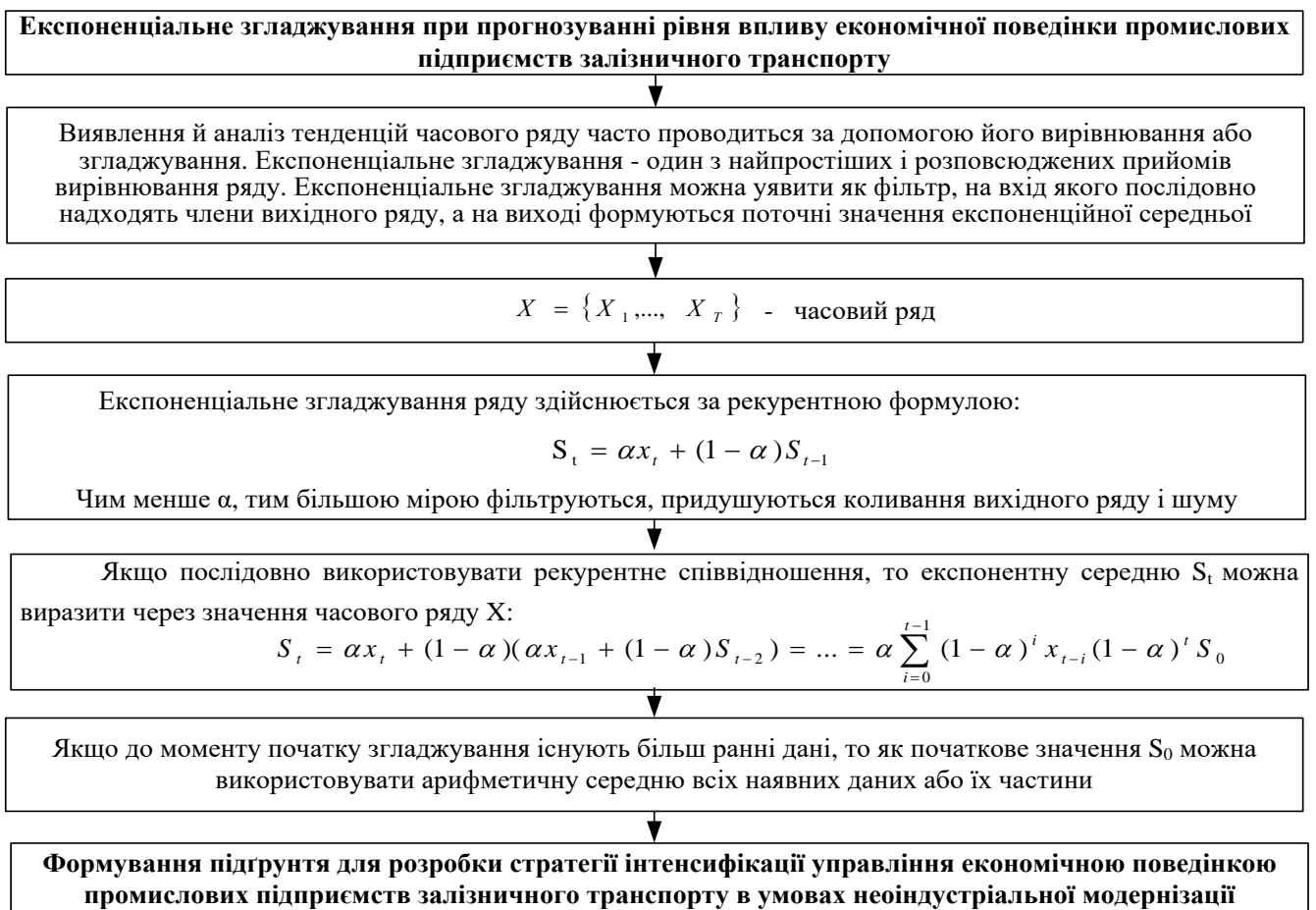

Рис. 6. Методика проведення експоненціального згладжування при прогнозуванні рівня економічної поведінки промислових підприємств залізничного транспорту

Результати прогнозування інтегрального показника рівня економічної поведінки промислових підприємств залізничного транспорту на період 2014-2022 рр. за допомогою експоненціального згладжування (табл. 2, рис. 7) свідчать про те, що більшість розглянутих підприємств мають негативну тенденцію, що викликано впливом внутрішніх і зовнішніх факторів. Для більш детального виокремлення проблем необхідно використовувати інструменти контролінгу.

Результати розрахунку інтегрального показника рівня економічної поведінки промислових підприємств залізничного транспорту та їх прогнозні значення на період 2014-2022 рр., (коэф. вимір)

№ з/п	Підприємство	Роки													
		Вихідні дані					Прогнозні дані								
		2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Філія «Вінницятрансприлад» АТ «Укрзалізниця»	0,37	0,405	0,406	0,351	0,471	#Н/Д	0,405	0,406	0,362	0,333	0,365	0,365	0,316	0,424
2	Філія «Дарницький вагоноремонтний завод» АТ «Укрзалізниця»	0,726	0,797	0,704	0,756	0,625	#Н/Д	0,797	0,723	0,749	0,653	0,717	0,634	0,680	0,563
3	Філія «Панютинський вагоноремонтний завод» АТ «Укрзалізниця»	0,719	0,65	0,629	0,705	0,591	#Н/Д	0,65	0,633	0,691	0,647	0,585	0,566	0,635	0,532
4	Філія «Центр з ремонту та експлуатації колійних машин» АТ «Укрзалізниця»	0,394	0,251	0,378	0,297	0,276	#Н/Д	0,251	0,353	0,308	0,355	0,226	0,340	0,267	0,248
5	Філія «Стрийський вагоноремонтний завод» АТ «Укрзалізниця»	0,772	0,769	0,785	0,549	0,598	#Н/Д	0,769	0,782	0,595	0,695	0,692	0,707	0,494	0,538
6	Філія «Енергоремтранс» АТ «Укрзалізниця»	0,319	0,458	0,446	0,351	0,329	#Н/Д	0,458	0,448	0,37	0,287	0,412	0,401	0,316	0,296
7	Філія «Центр діагностики залізничної інфраструктури» АТ «Укрзалізниця»	0,232	0,293	0,239	0,385	0,246	#Н/Д	0,293	0,249	0,358	0,209	0,264	0,215	0,347	0,221
8	Філія «Старокостянтинівський завод залізобетонних шпал» АТ «Укрзалізниця»	0,616	0,683	0,787	0,611	0,533	#Н/Д	0,683	0,766	0,642	0,554	0,615	0,708	0,550	0,480
9	Філія «Центр забезпечення виробництва» АТ «Укрзалізниця»	0,351	0,328	0,405	0,386	0,331	#Н/Д	0,328	0,389	0,387	0,316	0,295	0,365	0,347	0,298

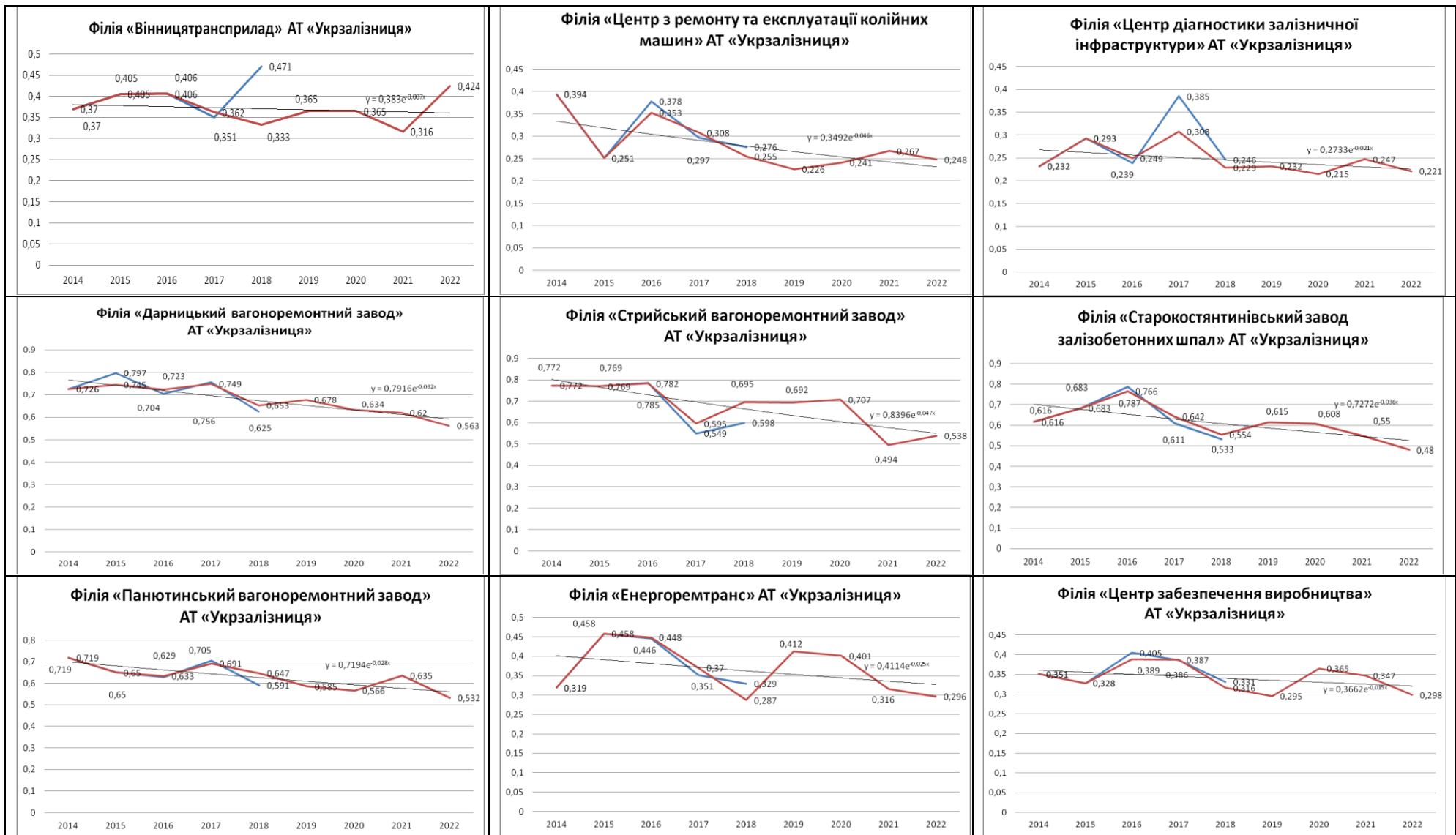

Рис. 7. Результати прогнозування інтегрального показника рівня економічної поведінки промислових підприємств залізничного транспорту на період 2014-2022 рр.

Необхідно враховувати особливості економічної поведінки в залежності від способів отримання вигоди (як стратегічно спрямованих орієнтирів) з використанням стратегічних моделей (суверенно-розподільної, комісійної, функціональної, редистрибутивної), що є елементами процесу розробки та реалізації стратегії інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту з урахуванням умов неоіндустріальної парадигми.

У дисертації доведено, що основним інструментом досягнення цільових стратегічно-контролінгових векторів інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту в умовах неоіндустріальної модернізації є стратегія, вибір якої здійснюється в процесі стратегічно-контролінгового позиціонування й аналізу внутрішнього і зовнішнього середовища підприємств. Стратегія інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту в умовах неоіндустріальної модернізації (рис. 8) формується з обов'язковим визначенням впливу внутрішнього і зовнішнього середовища, а також визначенням місії (базова цінність економічної поведінки; елементи економічного інтересу; інструментальні засоби вирішення економічних завдань; компоненти оптимального рішення та дії; елементи поведінкової дії, що максимізує свою цільову функцію, фактори багатовимірного раціонального впливу).

У дисертації визначено, що це досягнення відображено в методологічних рамках атрибутивного концепту загального змісту його властивостей, а саме: зв'язок з економічною поведінкою, прагненням до раціоналізму в інтенсифікації управління і результатів практичних дій відповідно до інтерпретації ринкових відносин з урахуванням вимог неоіндустріальної модернізації, що є основою для ефективного розвитку підприємств в умовах невизначеності. Релятивним концептом, обраним в дослідженні, виступає цілісний підхід до інтерпретації економічної поведінки як відношення цілого і частин на основі прогнозування за допомогою експоненціального згладжування та лінійного тренда.

Це забезпечує структурно-функціональну гетерогенну цілісність процесу інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту в умовах неоіндустріальної модернізації, їх внутрішню єдність і протилежність за типами відносин в усіх сферах взаємодії.

Економічна поведінка підприємства може частково або повністю змінюватися залежно від різних факторів прямого і непрямого впливу, а саме: часового виміру; інноваційних технологій; інвестиційної підтримки, політичної чи економічної ситуації тощо.

Сукупність методів і засобів впливу є підґрунтям для формування інтегрованого механізму інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту в умовах неоіндустріальної модернізації з метою цілеспрямованого руху їх функціонування і розвитку (рис. 9).

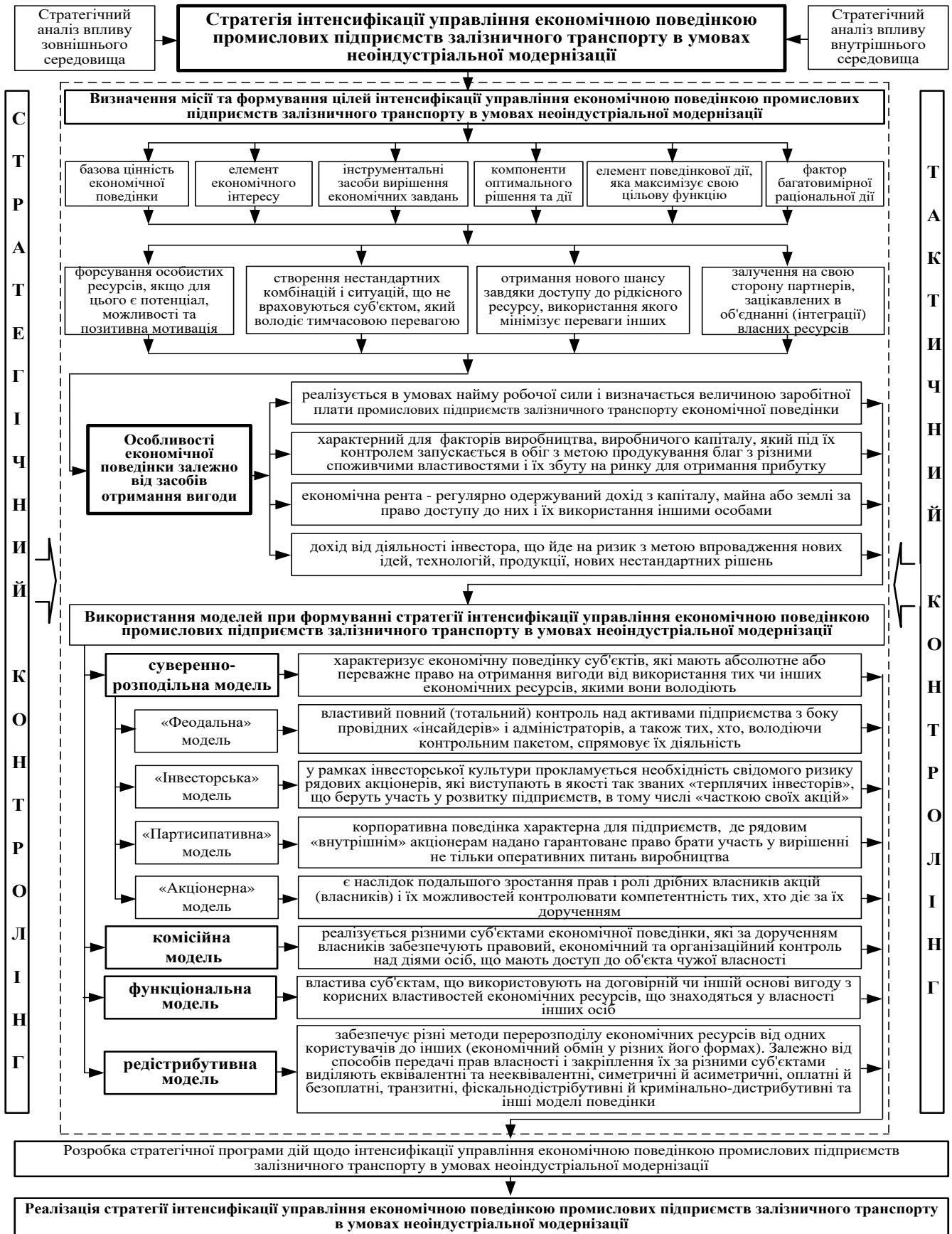

Рис. 8. Стратегія інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту в умовах неоіндустріальної модернізації

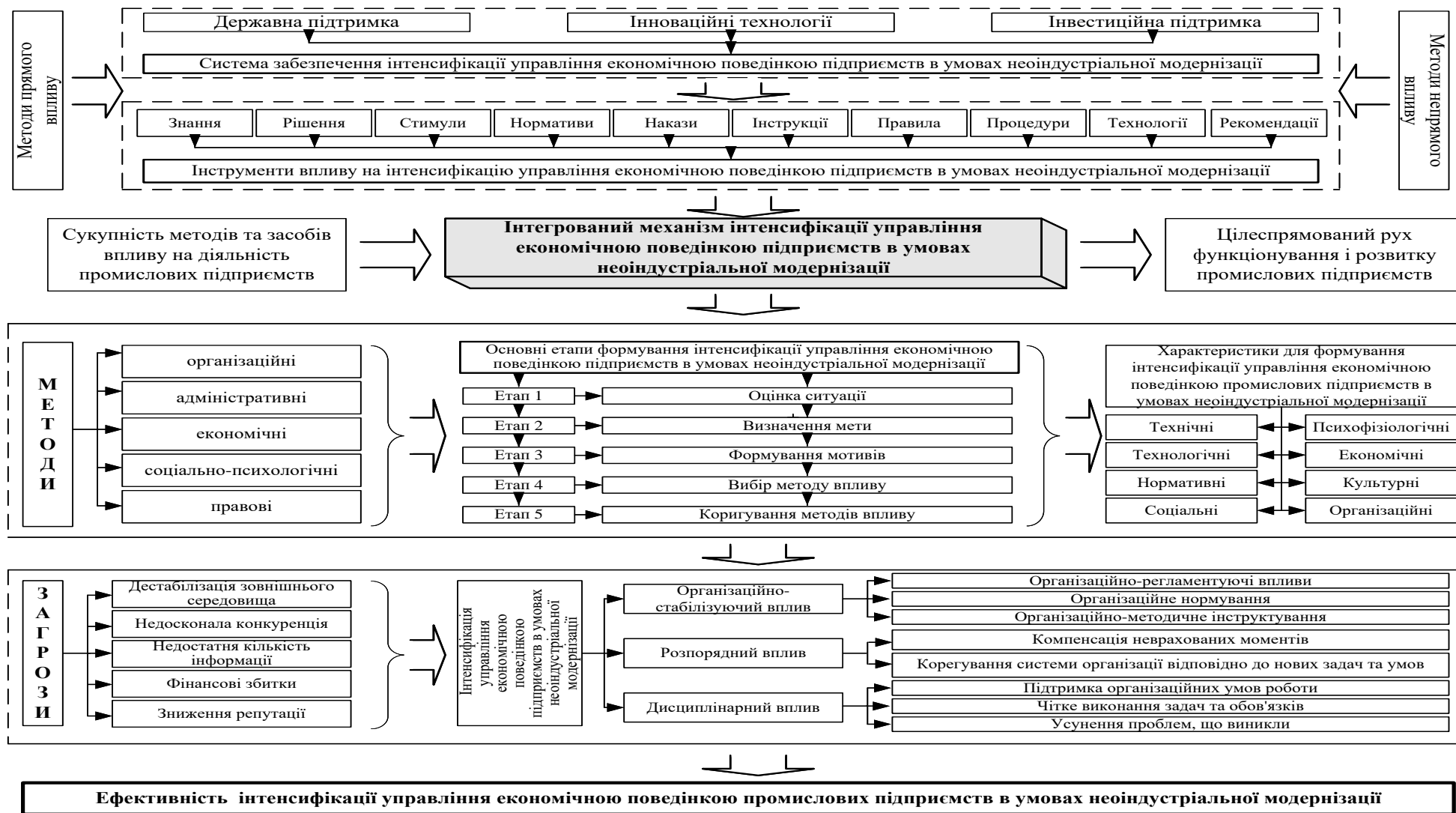

Рис. 9. Інтегрований механізм інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту в умовах неоіндустріальної модернізації

При формуванні інтегрованого механізму інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту в умовах неоіндустріальної модернізації необхідно враховувати загрози, що впливають на розвиток підприємства, та формувати підґрунтя для їх подолання у вигляді організаційно-стабілізуючих, розпорядних та дисциплінарних впливів.

У п'ятому розділі «Концепція інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту в умовах неоіндустріальної модернізації» розроблено концептуально-поведінкові основи інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту в умовах неоіндустріальної модернізації на засадах реінжинірингу; розглянуто економіку знань як основу інтенсифікації управлінських процесів забезпечення економічної поведінки; розроблено концепцію інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту в умовах неоіндустріальної модернізації.

У роботі визначено, що промислові підприємства залізничного транспорту, які функціонують завдяки процесному управлінню, стикаються з проблемами, від яких залежать результати їх роботи і рівень прибутковості. Незважаючи на зміни внутрішнього та зовнішнього середовища керівництво продовжують за інерцією підтримувати застарілі підходи до управління, але, у сучасних умовах господарювання необхідно активно реагувати на перманентні зміни та вносити корективи в свою діяльність завдяки використанню технологій реінжинірингу, змістовно переглядати способи організації та ведення діяльності, використовувати інноваційні підходи, що дозволять впровадити нові технології і застосувати креативний людський ресурс. Це створює об'єктивну основу для використання інструментів реінжинірингу.

Концепцію реінжинірингу впроваджують при формуванні економічної поведінки в тих випадках, коли необхідно прийняти управлінське рішення щодо реорганізації діяльності, а саме: проведення ґрунтовних перетворень, реструктуризації, зміни існуючих систем управління на інноваційно-креативні тощо.

Промислове підприємство залізничного транспорту, яке бажає поліпшити свої позиції на ринку, має вдосконалювати або впроваджувати інноваційні технології та способи організації їх діяльності, вдосконалювати технології виробництва і методи організації техніко-економічних процесів завдяки використанню альтернативних шляхів. Дотримання правил і методик застосування системи реінжинірингу створює можливість контролювати виконання запропонованих управлінських рішень, оцінювати їх якість і корегувати економічну поведінку. Для цього доцільно використовувати консалтинг, який досліджує минулий досвід, погляди фахівців, аналогії, ґрунтується на евристичних оцінках і порівнянні думок або використанні альтернативної креативної інженерної діяльності.

Концептуально-поведінкові основи інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту в умовах неоіндустріальної модернізації на засадах реінжинірингу наведено на рис. 10.

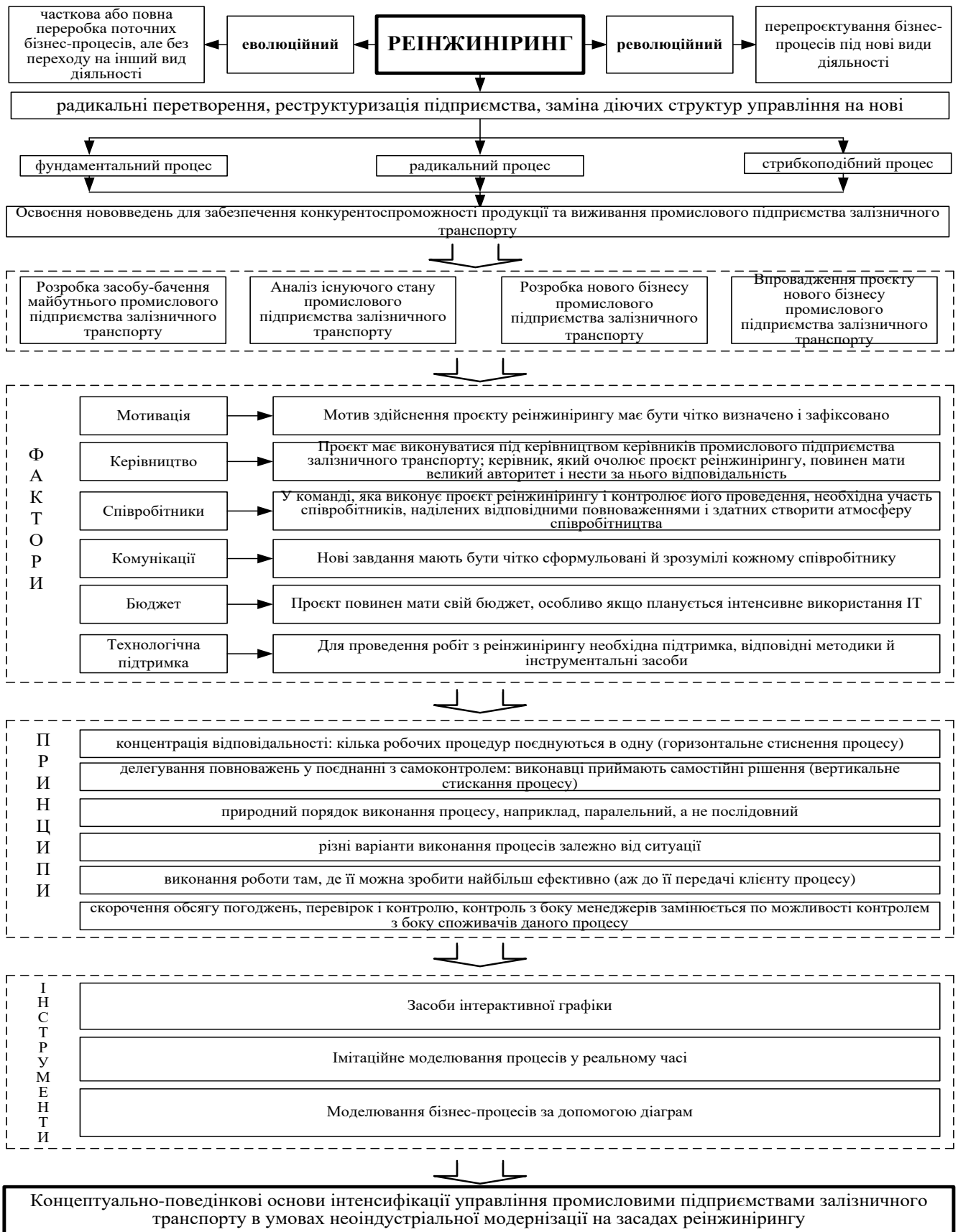

Рис. 10. Концептуально-поведінкові основи інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту в умовах неоіндустріальної модернізації на засадах реінжинірингу

Аналіз вітчизняної і зарубіжної практики надає можливість насичення систем управління новими знаннями (інтелектуальним капіталом) та констатує необхідність і можливість ефективного їх застосування для підвищення рівня конкурентоспроможності промислових підприємств залізничного транспорту. Нові знання стають найважливішим фактором, що визначає їх конкурентні переваги на ринку. Це зумовило розробку автором науково-практичного підходу до інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту на основі економіки знань (рис. 11).

Можна стверджувати, що новий етап економічного розвитку промислових підприємств залізничного транспорту безпосередньо пов'язаний з домінуючою роллю економіки знань, яку доцільно розглядати з декількох ракурсів. Так, наприклад, вона може виступати як деяка сукупність господарських процесів, пов'язаних із застосуванням знань, або ж як наука, що досліджує ці процеси. Основою нової економіки є людина, її знання і сам процес пізнання, а економіка все більше дематеріалізується. Це свідчить про те, що сучасна господарська система не ґрунтується виключно на основі раціональних методів і до її дослідження не можна підходити, ґрунтуючись лише на традиційних наукових методах пізнання. У сучасних умовах господарювання все більшу роль відіграють креативні механізми пізнання.

Головний стратегічний курс у процесі інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту спрямований на формування високого рівня освіти, кваліфікації та етики працівників; надання широкому колу працівників умов для розширення знань, безперервного підвищення професійної майстерності, самовираження; використання пакетів різноманітних програм мотивації і розвиток організаційної культури.

Сучасний механізм ринкового типу ґрунтується на поліцентричній системі господарювання і самостійності у формуванні ефективних тактичних і стратегічних управлінських рішень, повній відповідальності за їх результати, використовуючи креативно-інтелектуальні платформи інтенсифікації управлінської діяльності. Сучасні інструменти інтенсифікації управління підприємствами в турбулентних умовах середовища дозволяють удосконалювати економічну поведінку і перетворювати діяльність промислових підприємств залізничного транспорту у відкриті системи, які найбільше адаптовані до викликів неоіндустріальної модернізації.

Прискорення змін у мінливому навколишньому середовищі, поява нових ринкових вимог, зростання рівня конкуренції, інтернаціоналізація діяльності, розширення інформаційного простору, розвиток інноваційно-інвестиційної діяльності, удосконалення і розвиток технологій, зміна ролі людських ресурсів, трансформують існуючі положення, на яких формується економічна поведінка підприємства. Це визначає зміст економічної поведінки, що формує якісно новий рівень розвитку та вимагає узгодженої взаємодії теорії і практики ринкової економіки. Формування концепції інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту в умовах

неоіндустріальної модернізації дозволяє встановити раціональні зв'язки системи, створити підґрунтя для стійкого та ефективного їх функціонування, що надає можливість реалізувати комплекс стратегічних і тактичних цілей та охоплює весь управлінський цикл (рис.12).

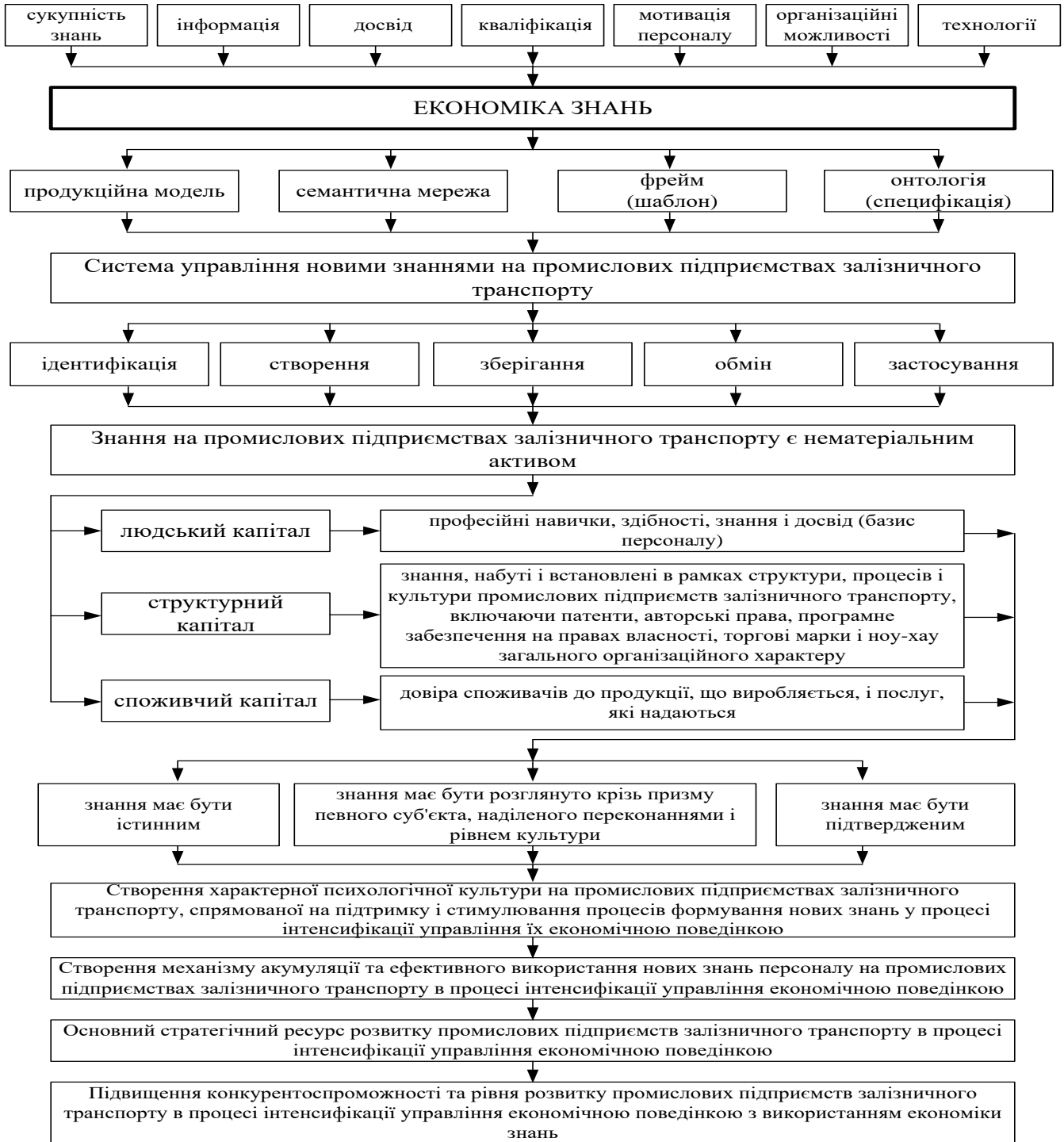

Рис. 11. Науково-практичний підхід до інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту на основі економіки знань

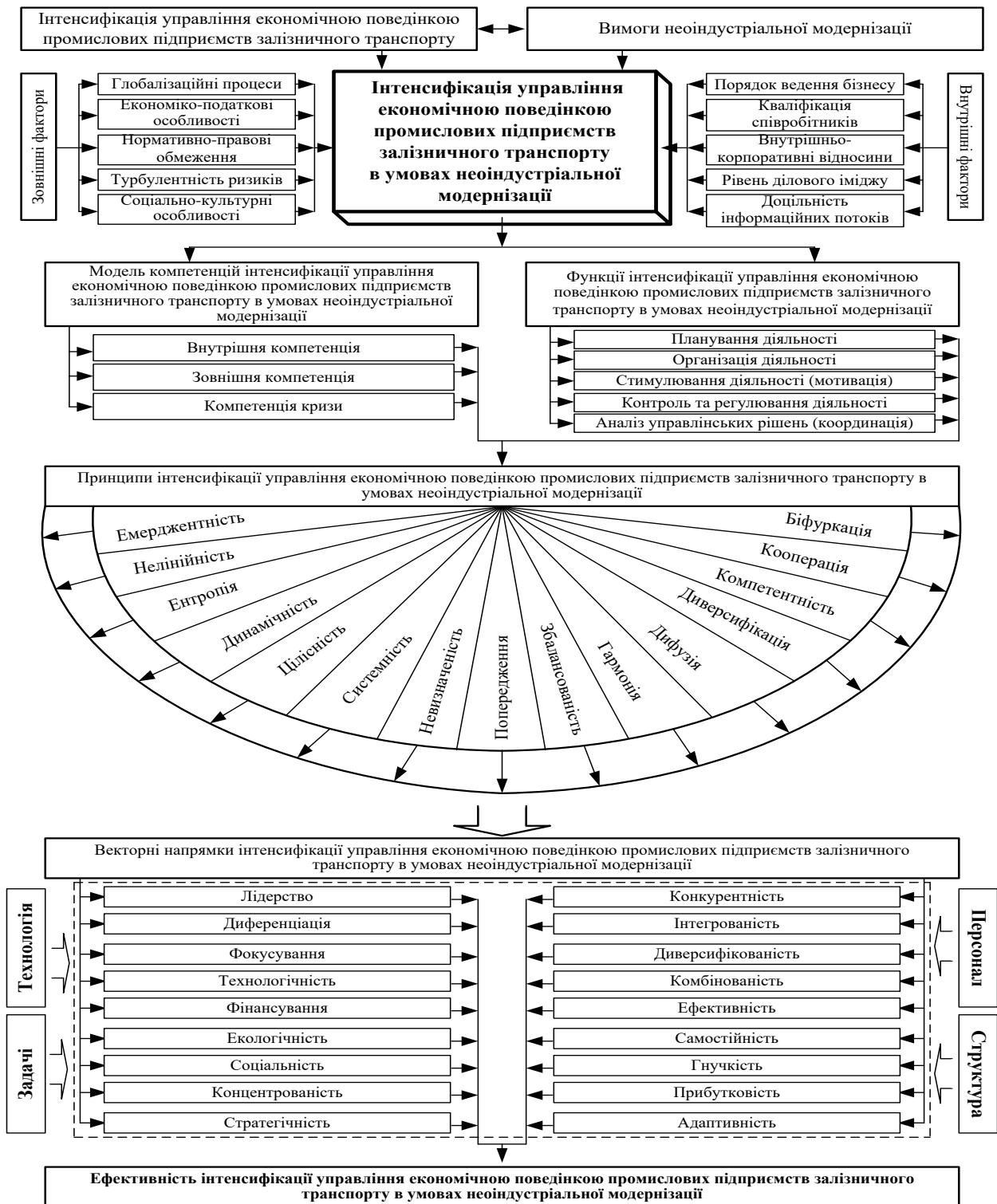

Рис. 12. Концепція інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту в умовах неоіндустріальної модернізації

У дисертації доведено необхідність продукування організаційно-економічних, науково-технологічних та інших механізмів, що забезпечують і допомагають реалізувати тактичні й стратегічні цілі, підвищувати рівень ефективності функціонування підприємств.

Проблема, однак, полягає в тому, що більша кількість вітчизняних промислових підприємств залізничного транспорту не готова до повномасштабної інтенсифікації управління економічною поведінкою, яка формується під впливом викликів неоіндустріальної модернізації. Це пов'язано з тим, що вони не завжди можуть визначити векторну направленість і формувати баланс між спеціалізацією чи диверсифікацією виробництва, встановити стабільні взаємозв'язки із стейкхолдерами, визначити найбільш перспективні сегменти ринку, оптимальне співвідношення між централізацією управління і самостійністю підрозділів підприємства тощо.

Основним методологічним принципом, який покладено в основу формування концепції інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту в умовах неоіндустріальної модернізації, є взаємодія між підрозділами підприємства при реалізації комплексу заходів.

Концепція інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту в умовах неоіндустріальної модернізації базується на ряді принципів, до яких слід віднести емерджентність, не лінійність, ентропію, динамічність, цілісність, системність, невизначеність, попередження, збалансованість, гармонію, дифузію, диверсифікацію, компетентність, кооперацію, біфуркацію.

Все це є підґрунтям до формування векторних напрямків інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту в умовах неоіндустріалізації під впливом сучасно-інноваційних технологій, актуальних задач, потенціалу персоналу, ефективної структури, що спрямовано на досягнення лідерства, диференціації, фокусування, технологічності, фінансування, соціальності, сконцентрованості, стратегічності, конкурентності, інтегрованості, диверсифікованості, скомбінованості, ефективності, самостійності, гнучкості, прибутковості, адаптивності.

Значну роль у формуванні інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту в умовах неоіндустріальної модернізації відіграє інформація, оскільки в умовах нестабільності зовнішнього та внутрішнього середовища достатня, достовірна та своєчасна інформація дозволяє активно реагувати і продукувати ефективні управлінські рішення для досягнення стратегічної мети функціонування та розвитку підприємств.

ВИСНОВКИ

Результатом дослідження є теоретичне узагальнення і нове вирішення наукової проблеми, що полягає в обґрунтуванні теоретико-методологічних постулатів забезпечення інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації, у розробленні методичних, науково-практичних рекомендацій та концептуальних підходів до формування комплексного інструментарію для реалізації запропонованих напрямів інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації. На основі проведеного дослідження сформульовано такі висновки та пропозиції.

1. У процесі дослідження визначено, що система управління повинна бути направлена на здійснення постійного аналізу закономірностей та особливостей взаємодії підприємств, визначення їх впливу на розвиток виробництва в турбулентних умовах господарювання. Основним фактором інтенсифікації управління є прискорення темпів науково-технічного прогресу, що обов'язково повинно бути пов'язано з удосконаленням механізму і методів управління. Застосування інтенсивних методів управління базується на комплексному розвитку системи управління в цілому. Процеси інтенсифікації управління повинні включати в себе креативні погляди, що дозволять максимально скоротити час, необхідний для підготовки і прийняття ефективних управлінських рішень, забезпечити високий рівень узгодженості і взаємодії між підрозділами промислового підприємства.

2. Означено, що курс на індустріалізацію є одним з напрямів розвитку вітчизняних промислових підприємств. Найважливішим стратегічним завданням формування інноваційної економіки і виходу в світові технологічні лідери в умовах посилення конкурентної боротьби є забезпечення темпів економічного зростання, для вирішення цього завдання необхідно здійснювати системну неоіндустріалізацію. Незважаючи на розуміння необхідності неоіндустріалізації залишаються відкритими питання, пов'язані з ідентифікацією рушійних сил, з її принципами та методами проведення, стратегією її здійснення і дефіцитом цілепокладання.

3. У роботі доведено, що сучасні трансформаційні процеси вимагають змін у системі управління підприємствами за допомогою формування нових напрямів економічної поведінки. Перетворення в ході становлення ринкових відносин формують нові правила і норми поведінки, взаємодії підприємств з іншими суб'єктами (постачальниками, споживачами, посередниками). Накопичені в ході економічної трансформації проблеми, деформація конфігурації економічної поведінки підприємств свідчать про те, що без глибокого розуміння законів поведінки підприємств, в тому числі в їх культурному, соціально-психологічному аспекті, вибір шляхів ефективного економічного розвитку стає дуже важким.

4. За результатами проведеного дослідження визначено, що економічна поведінка представляє собою цілісну структуру дій, яка має певний тип ставлення суб'єкта до себе та навколишнього світу. В основі економічної поведінки знаходиться суб'єктивне уявлення про співвідношення вигод і витрат на шляху до досягнення мети або більш високого статусу. Поряд з економічними інтересами в формуванні індивідуальної і групової моделі економічної поведінки беруть участь також міркування відносної доступності тих чи інших життєвих благ з урахуванням особистих здібностей кожної людини. Для досягнення мети з формування методологічних аспектів інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації необхідно вирішити цілий ряд завдань, з яких базовим є створення комплексних умов для перетворення діяльності і науки в конкурентоспроможний, ефективний, високотехнологічний і сприйнятливий до інновацій комплекс, інтегрований в систему поділу праці.

5. Аналіз існуючих підходів до оцінки ефективності управління економічною поведінкою промислових підприємств показав, що, незважаючи на різноманітність пропонованих методів, існує ряд проблем, пов'язаних з оцінкою економічної поведінки підприємства. Виникають труднощі при використанні різних показників та складових, які ведуть до неоднозначної оцінки ефективності управління економічною поведінкою промислових підприємств. Однак, керівникам необхідно приймати конкретні та адекватні управлінські рішення для підвищення ефективності діяльності підприємства, що впливають на поліпшення самої структури управління економічною поведінкою промислових підприємств.

6. В результаті проведеного дослідження доведено, що в умовах економічної кризи і високого рівня впливу факторів внутрішнього та зовнішнього середовища на діяльність підприємств, процес формування та прийняття ефективних управлінських рішень стає складним. Запропонований науково-методичний підхід до оцінки економічної поведінки промислових підприємств залізничного транспорту є основою для прийняття та впровадження рішень щодо інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту в умовах неоіндустріальної модернізації.

7. У дисертації констатовано, що цикл інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств - це модель, що описує процес управління, який спрямовано на отримання ефективного результату, а саме: повного і стійкого досягнення кінцевих цілей циклу інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств. На початку циклу інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств констатується проблема, відповідно до якої окреслюються завдання, що визначають отриманий результат. Всі дії повторюються, а частота повторення залежить від типу управління економічною поведінкою. Циклічні процеси допомагають виявляти загальні взаємозв'язки, характерні особливості та закономірності, яким підкоряються процеси. На цьому ґрунтується використання планування і прогнозування в управлінні економічною поведінкою підприємств.

8. У ході дослідження доведено, що для виходу з кризових станів необхідно формування стратегічно-контролінгових векторів інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту з урахуванням вимог неоіндустріальної модернізації, що враховує, з одного боку, оцінку рівня економічної поведінки підприємства, його ресурсних можливостей і, з іншого боку, оцінку перешкод, що формуються на ринку. Ефективними інструментами уникнення негативного впливу невизначеності зовнішнього середовища є ефективна система стратегічного планування та комплекс інструментів контролінгу. Аналіз різних теорій свідчить про те, що процес інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту в умовах неоіндустріальної модернізації вимагає узагальнення та систематизації накопиченого в цьому напрямку досвіду, широкого погляду на проблему синтезу наукового знання, відмови від вузького розгляду складних явищ і процесів та переходу до інноваційно-креативного вирішення цих проблем з використанням стратегічно-контролінгових механізмів розвитку.

9. Автором обґрунтовано, що постійні зміни вимог в умовах неоіндустріальної модернізації свідчать про те, що відсутні ефективні механізми забезпечення процесів інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту, що пов'язано з вибором стратегічних напрямків розвитку, вибором інноваційно-креативних моделей управління, що мають відповідати меті їх стратегічного розвитку, виявленням якісних і кількісних умов щодо горизонтальної та вертикальної інтеграції підприємств. Навіть у найбільш налагодженій діяльності промислового підприємства не можна конкретно сформулювати та регламентувати економічну поведінку тому, що постійно змінюється зовнішнє середовище, а це призводить до корегування ритмічності процесу. Для усунення відхилень необхідно розробляти механізми для отримання позитивного результативного впливу на формування економічної поведінки.

10. Керівництву промислових підприємств залізничного транспорту необхідно змістовно переглядати способи організації та ведення діяльності і використовувати інноваційні підходи, що дозволять впровадити нові технології, застосувати інтелектуальний ресурс, що є основою для активізації інструментів реінжинірингу. Цей підхід гарантує отримання ефективного результату до інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств за умови дотримання правил і імплементації концептуальних інструментів реінжинірингу, що надасть можливість контролювати виконання запропонованих рішень і оцінювати їх доцільність. Сутність інтенсифікації управління економічною поведінкою в умовах неоіндустріальної модернізації як економічного процесу доцільно визначати наявністю багатомірності, багатозначності, багатоваріантності, передумов і наслідків вчинків і дій, що можуть позитивно чи негативно впливати на діяльність підприємства.

11. Автором зазначено, що розвиток промислових підприємств залізничного транспорту залежить саме від використання нових знань, а конкурентоспроможність виготовленої продукції залежить від інноваційної складової закладених в ній ідей. На перший план виходить здатність формувати, акумулювати, систематизувати, зберігати і правильно використовувати нові знання. Економіка знань має три принципові особливості: дискретність (знання як продукту); знання, подібно іншим громадським благам (створені та доступні всім без винятку); знання за своєю природою - це інформаційний продукт, що з часом стає, як звичайний матеріальний продукт. Нові знання можуть виступати в якості продукту, одержуваного в ході формування інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту, де нові знання виступають в якості предмету управління, сприяючи прийняттю об'єктивних, економічно-обґрунтованих рішень, що дозволять максимально підвищити рентабельність і ефективність підприємства.

12. Обґрунтовано, що інтенсифікація управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту представляє собою процес, що визначає послідовність дій з урахуванням вимог неоіндустріальної модернізації, використовуючи моделі компетенцій, а саме: внутрішню та зовнішню концепції та

концепцію криз, які можуть бути як прогнозованими, так і непрогнозованими. Це вимагає моделювання ситуації, виявлення необхідності проведення перманентних змін та гнучкого проведення своєчасних організаційно-економічних заходів для досягнення стратегічної мети; є підґрунтям до формування векторних напрямків розвитку під впливом сучасно-інноваційних технологій, актуальних задач, потенціалу персоналу.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ *Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації*

Монографії:

1. Kozyk V., Zalutska Kh, Protsenko V. A strategy map of evaluation indicators of the diversified company development. *National Economic Development and Modernization: experience of Poland and prospects for Ukraine* Collective monograph. Vol. 2. Poland: «Indevnieciba «Baltija Publishing», 2017. P. 181 – 195. *(Особистий внесок автора: запропоновано стратегічну карту підприємства в сучасних умовах господарювання).*

2. Проценко В. М. Контролінг як інструмент управління стратегічним розвитком підприємства. *Адаптаційно-інтеграційні механізми управління інноваційними процесами в економіці: колективна монографія / за заг. ред. д-ра екон. наук, професора Прохорової В. В. – Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2019. – С. 228-234. (Особистий внесок автора: розглянуто контролінг як інструмент управління стратегічним розвитком підприємства).*

Публікації в наукових фахових виданнях України, що включені до міжнародних наукометричних баз:

3. Прохорова В. В., Проценко В. М. Інноваційний розвиток підприємств транспортного туризму. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія «Економіка».* 2018. № 4 (8). Ел. доступ: http://am.eor.in.ua/images/adapt/Vol.4ekon8/18ekon4_8prokhorov%D0%B0_protsenko.pdf (дата звернення 25.01.2020) *(Міжнародна представленість журналу: Google Scholar) (Особистий внесок автора: запропоновано механізм інноваційного розвитку підприємств в сучасних умовах).*

4. Prokhorova V. V., Bezuhla Yu., E, Protsenko V.M., Us Yu.V. The optimization algorithm for the directions of influence of risk factors on the system that manages the potential of machine-building enterprises. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies* . 4/1 (94). 2018. P. 6-13. *(Міжнародна представленість журналу: Scopus, Google Scholar, JournalTOCs, EuroPub, ResearchBib та ін.) (Особистий внесок автора: запропоновано механізм оптимізації діяльності підприємств з урахуванням ризик факторів).*

5. Прохорова В. В., Давидова О. Ю., Проценко В. М. Інноваційні стратегії розвитку підприємств туристичної індустрії як креативна форма організації

підприємницької діяльності. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. № 63. С. 207–215. (Міжнародна представленість журналу: РИНЦ). (Особистий внесок автора: запропоновано стратегію інноваційного розвитку підприємств).

6. Проценко В. М. Система стратегічного контролінгу в аспекті забезпечення антикризового управління підприємством. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2019. № 65. С. 51–59. (Міжнародна представленість журналу: РИНЦ).

7. Проценко В. М. Інтенсифікації системи управління промисловими підприємствами як необхідна умова забезпечення ефективності прогресивних перетворень. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2019. № 67. С. 215–221. (Міжнародна представленість журналу: РИНЦ).

8. Prokhorova V., Protsenko V., Abuselidze G., Mushnykova S., Us Yu. Safety of industrial enterprises development: evaluation of innovative and investment component. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*. 2019. № 5. P. 155–161. (Міжнародна представленість та індексація журналу: SCOPUS, Index Copernicus, Academic Resource Index, ResearchBib та ін.). (Особистий внесок автора: сформовано критерії оцінки рівнів розвитку підприємств).

9. Проценко В. М. Системи управління підприємствами в умовах неопостіндустріальної модернізації. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2019. № 68. С. 225–233. (Міжнародна представленість журналу: РИНЦ).

10. Проценко В. М. Формування економічної поведінки підприємств під впливом внутрішнього та зовнішнього ризикового середовища. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2019. № 3 (67). С. 181–186. (Міжнародна представленість журналу та індексація журналу: Index Copernicus, Academic Resource Index, ResearchBib).

11. Проценко В. М. Науково-теоретичні аспекти формування процесу ефективного управління економічною поведінкою підприємств. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2019. № 4 (68). С. 131–137. (Міжнародна представленість журналу та індексація журналу: Index Copernicus, Academic Resource Index, ResearchBib).

12. Проценко В. М. Раціональність як властивість економічної поведінки підприємств : філософські аспекти. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія «Економічні науки»*. 2019. № 6 (141). С. 139–147. (Міжнародна представленість та індексація журналу: Library of Congress Online Catalog, International DOI Foundation, CrossRef, WorldCat, Google Scholar, Ulrich's Periodicals Directory, EBSCOhost, РИНЦ, Index Copernicus та ін.).

13. Проценко В. М. Теоретичне підґрунтя формування системи управління на підприємствах. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2020. №1 (75). Ч.1. С. 141-148. (Міжнародна представленість та індексація журналу: Index Copernicus, Google scholar).

14. Проценко В. М. Парадигма неоіндустріалізації як об'єктивна основа переходу вітчизняних промислових підприємств до економіки інноваційного типу. *Бізнес Інформ*. 2020. № 1(504). С. 237-243. (Міжнародна представленість та

індексація журналу: *Ulrichsweb Global Serials Directory, Research Papers in Economics, Index Copernicus, Directory of Open Access Journals* та ін.).

15. Проценко В. М. Оцінювання економічної поведінки промислових підприємств залізничного транспорту: науково-методичні аспекти. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія «Економічні науки»*. 2020. № 1 (143). С. 31–40. (Міжнародна представленість та індексація журналу: *Library of Congress Online Catalog, International DOI Foundation, CrossRef, WorldCat, Google Scholar, Ulrich's Periodicals Directory, EBSCOhost, РИНЦ, Index Copernicus* та ін.).

16. Проценко В. М. Методи оцінки економічної поведінки промислових підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації. *Бізнес Інформ*. 2020. № 2(505). С. 259-265. (Міжнародна представленість та індексація журналу: *Ulrichsweb Global Serials Directory, Research Papers in Economics, Index Copernicus, Directory of Open Access Journals* та ін.).

17. Проценко В. М. Діалектичний підхід до формування теоретичних основ інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2019. № 69. С. 147–156. (Міжнародна представленість журналу: *РИНЦ*).

18. Проценко В. М. Методологічні аспекти інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації. *Проблеми економіки*. 2020. № 1. (43). С. 166–172. (Міжнародна представленість та індексація журналу: *Ulrichsweb Global Serials Directory, Research Papers in Economics, Index Copernicus, Directory of Open Access Journals* та ін.).

19. Проценко В. М. Сучасний науково-практичний підхід до оцінки інтенсифікації циклів управління економічною поведінкою підприємств. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2020. № 1 (69). С. 117–124. (Міжнародна представленість журналу та індексація журналу: *Index Copernicus, Academic Resource Index, ResearchBib*).

20. Проценко В. М. Розробка інтегрованого механізму інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації. *Бізнес Інформ*. 2020. № 3 (506). С. 231-238. (Міжнародна представленість та індексація журналу: *Ulrichsweb Global Serials Directory, Research Papers in Economics, Index Copernicus, Directory of Open Access Journals* та ін.).

21. Проценко В. М. Економіка знань як стратегічна основа інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2020. №2 (76). С. 194-201. (Міжнародна представленість та індексація журналу: *Index Copernicus, Google scholar*).

22. Прохорова В. В., Проценко В. М. Імперативи сталого розвитку промислових підприємств залізничного транспорту як основа інтенсифікації управління їх економічною поведінкою в умовах неоіндустріальної модернізації. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія «Економічні науки»*. 2020. № 2 (145). С. 94–102. (Міжнародна представленість та

індексація журналу: *Library of Congress Online Catalog, International DOI Foundation, CrossRef, WorldCat, Google Scholar, Ulrich's Periodicals Directory, EBSCOhost, ПИИЦ, Index Copernicus та ін.*). (Особистий внесок автора: сформовано економічні моделі сталого розвитку промислових підприємств залізничного транспорту, що є підґрунтям інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації).

23. Проценко В. М. Актуальні проблем розвитку АТ «Укрзалізниця» та підходи до інтенсифікації управління економічною поведінкою. *Бізнес Інформ.* 2020. № 4 (507). С. 206-213. (Міжнародна представленість та індексація журналу: *Ulrichsweb Global Serials Directory, Research Papers in Economics, Index Copernicus, Directory of Open Access Journals та ін.*).

24. Проценко В. М. Концептуальні аспекти інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту в умовах неоіндустріальної модернізації. *Проблеми економіки.* 2020. № 2. (44). С. 281–287. (Міжнародна представленість та індексація журналу: *Ulrichsweb Global Serials Directory, Research Papers in Economics, Index Copernicus, Directory of Open Access Journals та ін.*).

25. Проценко В. М. Концептуально-поведінкові основи інтенсифікації управління промисловими підприємствами залізничного транспорту в умовах неоіндустріальної модернізації на засадах реінжинірингу. *Економічний вісник Національного гірничого університету.* 2020. № 2 (70). С. 115–122. (Міжнародна представленість журналу та індексація журналу: *Index Copernicus, Academic Resource Index, ResearchBib*).

26. Проценко В. М. Стратегічно-контролінгові вектори інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту в умовах неоіндустріальної модернізації. *Бізнес Інформ.* 2020. № 5 (508). С. 443-451. (Міжнародна представленість та індексація журналу: *Ulrichsweb Global Serials Directory, Research Papers in Economics, Index Copernicus, Directory of Open Access Journals та ін.*).

Публікації в зарубіжних виданнях, що включені до міжнародних наукометричних баз:

27. Prokhorova V., Davydova O., Protsenko V. Methodological aspects of implementation of the safety system in the activity of hotel and catering industry enterprises. *International Journal of Engineering & Technology*, 2018. 7 (4.3). P. 502–506. Ел. доступ: <https://www.sciencepubco.com/index.php/ijet/article/view/19924> (дата звернення 15.02.2020) (Міжнародна представленість та індексація журналу: *Google Scholar, EZB - Elektronische Zeitschriftenbibliothek, PKP Open Archives Harvester, SCOPUS та ін.*). (Особистий внесок автора: сформовано підґрунтя для аналізу ризику діяльності підприємств).

28. Davydova O., Chebanova N., Kashchena N., Chmil H., Protsenko V. Economic activity of enterprises: methodical aspects of assessment. *MATEC Web of Conferences.* 2019. Vol. 67. Режим доступу: <https://www.shs->

conferences.org/articles/shsconf/abs/2019/08/shsconf_NTIUkrSURT2019_06012/shsconf_NTI-UkrSURT2019_06012.html (дата звернення 25.01.2020). (*Міжнародна представленість та індексація журналу: Google Scholar, EDP Sciences database та ін.*). (*Особистий внесок автора: запропоновано методику розрахунку індексу розвитку підприємств в сучасних умовах*»).

Тези доповідей і матеріали науково-практичних конференцій:

29. Козик В.В., Залуцька Х.Я., Проценко В. М. Бізнес-процеси – основа ефективного стратегічного управління підприємством. *Conference Integration of business structures: strategies and technologies: International Scientific* (Febr. 24, 2017, Tbilisi, Georgia), Tbilisi, Georgia: Baltija Publishing, 2017. Part I. P. 166-168. (*Особистий внесок автора: виокремлено стратегічні проблеми бізнес процесів підприємств*).

30. Проценко В. М. Модульність сучасної інноваційної продукції. *Сучасні підходи до креативного управління економічними процесами: матеріали наук.-практ. конф.* (22 квіт. 2019 р., Київ). К.: НАУ, 2019. С. 48–49.

31. Давидова О. Ю., Чебанова Н. В., Кащена Н. Б., Чміль Г. Л., Проценко В. М. Оцінювання економічної активності підприємств як інструмент забезпечення їх сталого розвитку. *Міжнародна транспортна інфраструктура, індустриальні центри та корпоративна логістика: матеріали П'ятнадцятої Міжнар. наук.-практ. конф.* (6-8 черв. 2019 р., Харків). Х.: УкрДУЗТ, 2019. Ч. 2. С. 211–213. (*Особистий внесок автора: сформовано цілі сталого розвитку підприємств з урахуванням глобальних пріоритетів*).

32. Проценко В. М. Інтенсифікація управління економічною поведінкою підприємств як основа їх сталого розвитку. *Сталий розвиток – стан та перспективи: матеріали Міжнар. наук. симпозиуму SDEV'2020* (12–15 лют. 2020 р., Львів - Славське). Львів – Славське: 2020. С. 294–296.

33. Проценко В. М. Адаптація економічної поведінки вітчизняних промислових підприємств до турбулентних умов господарювання. *Сучасні наукові погляди на модернізацію, інноваційні технології та фінансові процеси: матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. для студентів, аспірантів та молодих учених* (28 берез. 2020 р., Київ). К.: Аналітичний центр «Нова Економіка», 2020. С.33-35.

34. Проценко В. М. Неіндустріалізація як процес розвитку промислових підприємств. *Економічні та соціальні інновації як фактор розвитку економіки: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.* (28 берез. 2020 р. Запоріжжя). Східноукраїнський інститут економіки та управління. Запоріжжя: ГО «СІЕУ». 2020. С.62-65.

35. Прохорова В. В., Проценко В. М. Сутність реінжинірингу при інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств. *Актуальні проблеми інноваційного розвитку кластерного підприємництва в Україні: матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф.* (27 берез. 2020 р. Київ) К.: КНУТД. 2020. С. 168-170. (*Особистий внесок автора: розглянуто сутність реінжинірингу при інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств*).

36. Проценко В. М. Сутність філософії управління економічною поведінкою підприємств. *Сучасні наукові інновації*: матеріали IV Міжнар.наук.-практ. конф. (30-31 берез. 2020 р. Київ). К.: МЦНІД, 2020 С.26-28.

37. Проценко В. М. Філософські погляди на управління економічною поведінкою підприємств крізь призму неоіндустріальної модернізації. *Сучасний стан та перспективи розвитку економіки, обліку, фінансів та права*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (26 берез. 2020 р. Полтава). Полтава: ЦФЕНД. 2020. С.48-50.

38. Проценко В. М. Процес розвитку індустріалізації на підприємствах. *Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки*: матеріали VI Всеукр. наук.-практ. конф. (16 – 17 квіт. 2020 р. Дніпро). Дніпро: НМетАУ, 2020. Ч. 1. С. 155-158.

39. Проценко В. М. Автоматизація систем управління на підприємствах як фактор інтенсифікації в умовах неоіндустріальної модернізації. *Сучасні тенденції розвитку науки* : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (25-26 квіт. 2020 р. Київ). К.: МЦНІД. 2020 С. 30-32.

40. Проценко В. М. Стратегічно-орієнтована економічна поведінка підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації. *Стійкий розвиток національної економіки: актуальні проблеми та механізми забезпечення*: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (27 квіт. 2020 р., Кривий Ріг). Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2020. С. 202-206.

41. Protsenko V. Development of human resources as an element of intensification of management of economic behavior of industrial enterprises of railway transport. *Сучасні підходи до креативного управління економічними процесами*: матеріали XI наук.-практ.конф. (9-10 квітня 2020 р. Київ). К.: НАУ, 2020. С. 80-81.

АНОТАЦІЯ

Проценко В. М. Інтенсифікація управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). – Український державний університет залізничного транспорту Міністерства освіти і науки України, 2020.

Дисертацію присвячено обґрунтуванню теоретико-методологічних і науково-практичних основ інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації. Запропоновано парадигму неоіндустріалізації як об'єктивну основу переходу вітчизняних промислових підприємств до економіки інноваційного типу. Сформовано понятійно-категоріальний апарат, обґрунтовано філософські аспекти та запропоновано методологію інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації. Проаналізовано методи, моделі та удосконалено науково-методичний підхід до оцінки рівня економічної поведінки

промислових підприємств як об'єктивної основи інтенсифікації управлінських процесів. Запропоновано науково-практичний підхід до оцінки інтенсифікації циклів управління економічною поведінкою підприємств. Сформовано інтегрований механізм щодо інтенсифікації управління економічною поведінкою промислових підприємств залізничного транспорту в умовах неоіндустріальної модернізації, запропоновано науково-практичний підхід на основі економіки знань, розроблено концептуально-поведінкові основи на засадах реінжинірингу.

Ключові слова: інтенсифікація управління, економічна поведінка, неоіндустріальна модернізація, промислові підприємства залізничного транспорту, економіка знань, стратегія, інтегрований механізм, концепція.

АННОТАЦІЯ

Проценко В. Н. Интенсификация управления экономическим поведением предприятий в условиях неоиндустриальной модернизации. - Квалификационный научный труд на правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени доктора экономических наук по специальности 08.00.04 - экономика и управление предприятиями (по видам экономической деятельности). – Украинская государственная академия железнодорожного транспорта Министерства образования и науки Украины, 2020.

Диссертация посвящена обоснованию теоретико-методологических и научно-практических основ интенсификации управления экономическим поведением предприятий в условиях неоиндустриальной модернизации. Предложено парадигму неоиндустриализации как объективную основу перехода отечественных промышленных предприятий к экономике инновационного типа. Сформирован понятийно-категориальный аппарат, обоснованы философские аспекты и предложена методология интенсификации управления экономическим поведением предприятий в условиях неоиндустриальной модернизации. Проанализированы методы, модели и усовершенствован научно-методический подход к оценке уровня экономического поведения промышленных предприятий как объективной основы интенсификации управленческих процессов. Предложен научно-практический подход к оценке интенсификации циклов управления экономическим поведением предприятий. Сформирован интегрированный механизм интенсификации управления экономическим поведением промышленных предприятий железнодорожного транспорта в условиях неоиндустриальной модернизации, предложен научно-практический подход на основе экономики знаний, разработаны концептуально-поведенческие основы на основе реинжиниринга.

Ключевые слова: интенсификация управления, экономическое поведение, неоиндустриальная модернизация, промышленные предприятия железнодорожного транспорта, экономика знаний, стратегия, интегрированный механизм, концепция.

ANNOTATION

Protsenko V. M. Intensification of management of economic behaviour of enterprises in the conditions of neoindustrial modernization. - Qualifying scientific work on the rights of manuscripts.

Dissertation for the degree of Doctor of Economics in specialty 08.00.04 – economics and enterprise management (by types of economic activity) (051 – Economics). – Ukrainian State University of Railway Transport the Ministry of Education and Science of Ukraine, Kharkiv, 2020.

The scientific novelty of the obtained results lies in the fact of the substantiation of theoretical and methodical, as well as methodological bases of intensification of management of economic behaviour of enterprises in the conditions of neoindustrial modernization, in development of scientific and practical recommendations of applied direction.

Within the framework of theoretical and methodological bases of intensification of management of economic behaviour of enterprises in conditions of neoindustrial modernization the theoretical aspects of formation of management of economic behaviour of enterprises have been investigated; the transformation of scientific views on the intensification of management of economic behaviour of enterprises has been analyzed; the paradigm of neoindustrialization as an objective basis of transition of domestic industrial enterprises to economy of innovative type has been considered; the conceptual and categorical framework of intensification of management of economic behaviour of enterprises in the conditions of neoindustrial modernization has been formed.

In this context, the generation of strategic management decisions is possible through the transition to a new paradigm of development focused on the real sector of economy, the formation of a new industry, a new technological system based on scientific and technological progress corresponding to modern socio-economic and political realities. In this case this refers to neoindustrialization, which involves innovation increasing, production of high-tech and knowledge-intensive products increasing, modernization of traditional and development of new industries, which allows to ensure the implementation of the raw materials-based model and increase competitiveness. The study concludes that the importance of the transition of productive forces and production relations of the modern economy to a new qualitative level actualizes the development of theoretical foundations for intensifying the management of economic behaviour of enterprises in neoindustrial modernization, taking into account modern global challenges.

In the aspect of research of methodological provisions of intensification of management of economic behaviour of enterprises in the conditions of neoindustrial modernization philosophical aspects have been considered and the methodology of intensification of management of economic behaviour of enterprises in conditions of neoindustrial modernization has been offered; methods and models for assessing the economic behaviour of industrial enterprises as an objective basis for the intensification of management processes have been considered.

Formation and development of the paradigm of intensification of management of economic behaviour in the conditions of neoindustrial modernization are caused by necessity of creation of the effective mechanism of management of processes of development of enterprises which is carried out due to emergence of sufficient resources meeting modern requirements on the basis of vertical integration. The main goals in this context are to increase the growth rate of socio-economic development, the organization of expanded reproduction, the production of competitive products, increasing the share of domestic products in the world market.

In the perspective of analytical and instrumental aspects of diagnostics of economic behaviour of industrial enterprises of railway transport the tendencies of development of industrial enterprises of railway transport as bases of activation of processes of modernization have been investigated; scientific and methodological aspects of assessing the level of economic behaviour of industrial enterprises of railway transport in the perspective of their balanced functioning have been suggested; a comprehensive integrated assessment of the level of economic behaviour of industrial enterprises of railway transport as a state of their dynamic equilibrium has been carried out.

Within the framework of organizational and economic support of strategic orientations of intensification of management of economic behaviour of industrial enterprises of railway transport on the basis of paradigm of neoindustrial modernization the scientific and practical approach to estimation of intensification of management cycles has been offered and the strategic and functional orientation of intensification of management of economic behaviour of industrial enterprises of railway transport in the conditions of neoindustrial modernization has been defined; the aggregate basis of development of the integrated mechanism of intensification of management of economic behaviour of industrial enterprises of railway transport has been suggested.

The concept of intensification of management of economic behaviour of industrial enterprises of railway transport in the conditions of neoindustrial modernization has led to development of conceptual and behavioural bases of intensification of management of economic behaviour of industrial enterprises of railway transport in conditions of neoindustrial modernization on the basis of reengineering; consideration of the knowledge-based economy as a basis for intensifying management processes to ensure economic behaviour; development of the concept of intensification of management of economic behaviour of industrial enterprises of railway transport in the conditions of neoindustrial modernization.

The result of the research is the theoretical generalization and new solution concerning the scientific problem, which consists in substantiating the theoretical and methodological postulates of intensifying the management of economic behaviour of enterprises in neoindustrial modernization, in developing methodological, scientific and practical recommendations and conceptual approaches to management of economic behaviour of enterprises in the conditions of neoindustrial modernization.

Keywords: intensification of management, economic behaviour, neoindustrial modernization, industrial enterprises of railway transport, knowledge-based economy, strategy, integrated mechanism, concept.

ПРОЦЕНКО ВАЛЕНТИНА МИКОЛАЇВНА

**ІНТЕНСИФІКАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ ПОВЕДІНКОЮ
ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ НЕОІНДУСТРІАЛЬНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ**

Спеціальність 08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
доктора економічних наук

Надруковано згідно з оригінал-макетом автора

Підписано до друку 11.01.2021 р.
Формат 60 x 90 1/16. Папір офсетний.
Друк на ризографі. Умовн. друк. арк. 1,89
Тираж 100 прим. Зам.№

Центр оперативної поліграфії ТОВ «Рейтинг»
Свідоцтво про держ. реєстрацію ю.о. А00 № 507350
61002, м. Харків, пров. Соляниківський, 4.
Тел. (057) 771–00–92, 771–00–96.